

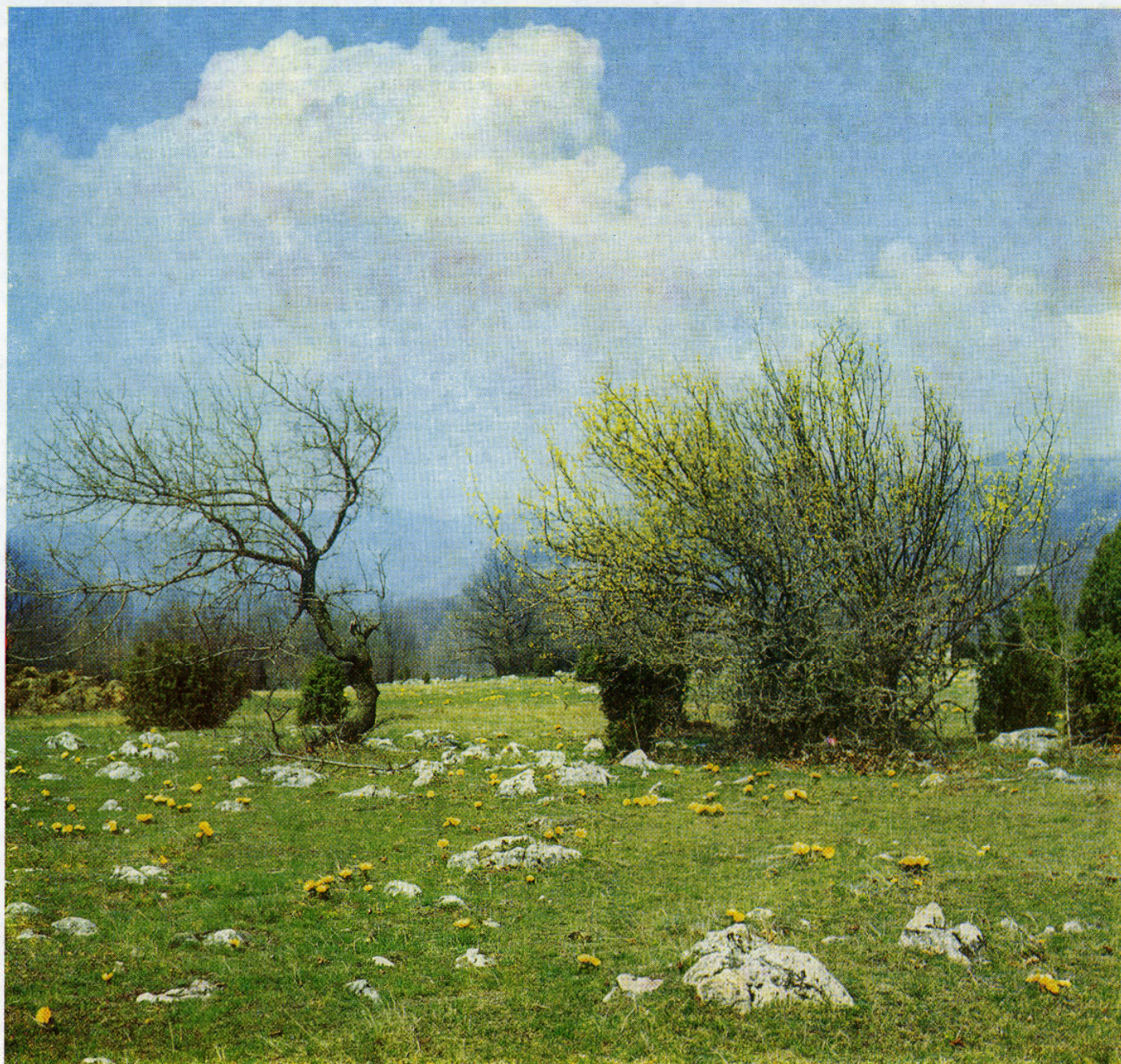
21. ročník

1989 2

OBSAH

Mrakodrapy a babylónská věž
Znamení — lžimesiášové
Evangelium o dokonalém
stvoření ★ Bojte se Boha
Sourozenci — Ráchel a Lia
Odkud a kam (2)
Tvá láska zahání můj strach
VY — MY ★ Abeceda
Téměř dospělým
Cesta menšího odporu
Pampeliška
Z moudrosti moudrých
Ptal jsem se...
Co si ženy přejí
Já a ty ★ Ž 119, 105
Nezměrná milost
Domácí úkol

ZNAMENÍ DOBY

LIDSKÁ PRÁVA

(ke 40. výročí Všeobecné deklarace lidských práv)

Lidská práva! Tak často používaný i zneužívaný pojem moderní doby. Co jsou to vlastně ta halasně proklamovaná lidská práva? Na celém světě se o nich mluví, zvláště v posledních dobách a obvykle podle zásady: čím více nám scházejí, tím víc o nich musí být slyšet.

Lidská práva se stala jedním z nejčastěji používaných pojmů politiků i demagogů. V jejich jménu v minulosti jedni vraždili a dobývali svět a jiní se bránili a umírali...

Co je člověk člověkem, bojuje o svá práva. Stále se mu zdá, že jich má málo. Zápas se zlem obvykle vede i k zápasu s tím, co ho svazuje a o čem se domnívá, že má právo překročit. Proto mnozí tak různě formulovali svá „práva“.

Žel na zemi jsou i dnes místa, kde opravdu vládne bezpráví v hrůzné podobě toho slova — dětská práce, obchod s otroky, obchod s ženami i dětmi, únosy, terorismus, bída a hlad, nezaměstnanost... A naopak zase v některých zemích se domnívají, že když si mohou svobodně zakřičet, že vláda udělala pěknou hloupost, tak to je ta pravá svoboda a tak prý mají vypadat lidská práva.

Co jsou to tedy ta lidská práva? Jaká jsou základní práva každého člověka? Právo na život — na život v míru, na práci, na svobodu projevu, pohybu a jednání, na svobodu smýšlení a svobodu vyjádření náboženského přesvědčení... práva národů na sebeurčení, práva menšin... právo na zachování životního prostředí... Jistě bychom mohli ještě dlouze pokračovat a zřejmě bychom stejně nevyjmenovali vše, co si kdo z nás představuje pod pojmem základní lidská práva.

Z dějin známe pokusy stanovit, co to jsou základní lidská práva. Právě před 200 lety vyhlásili poprvé uzákonění lidských práv — Deklaraci práv člověka a občana ve Velké francouzské revoluci. Zde bylo stanoveno, že lidská práva platí stejně pro všechny občany na našem kontinentě. Ideje občanské rovnosti a svobody se staly velkou vymožeností lidské civilizace. Byly však vždy znovu a znovu pošlapávány, nejen v dobách válek, ale i v míru.

Proto po přestálých hrůzách 2. světové války vyhlásili zástupci národů v preambuli Charty OSN svou víru v základní lidská práva, v důstojnost a hodnotu lidské osobnosti, v rovná práva mužů a žen, národů — velkých i malých. Vztahy mezi národy měly být založeny na úctě k zásadě rovnoprávnosti, sebeurčení a mezinárodní spolupráce.

Před 40 lety — 10. 12. 1948 byla přijata Všeobecná deklarace lidských práv. Stala se prvním mezinárodním dokumentem, tedy odsouhlaseným programem států v oblasti lidských práv, který se pokusil o jejich výčet. Na jejich základě byl později přijat Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (1966). Velmi významným se stal také helsinský Závěrečný akt konference o evropské bezpečnosti a spolupráci z roku 1975. Československá socialistická republika se stala signatářem všech těchto důležitých mezinárodních dohod.

Ke Dni lidských práv a 40. výročí přijetí Všeobecné deklarace lidských práv, se uskutečnila v pražském Karolinu vědecká konference. Ale tím nejdůležitějším se stalo reprezentativní shromáždění zástupců širokých občanských vrstev — Fórum československé veřejnosti. Zúčastnilo se ho

na 700 představitelů různých skupin lidu naší země. Byl zde ustaven Výbor československé veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci. Do tohoto výboru byli také zvoleni 4 duchovní — 2 protestantští a 2 katoličtí teologové. Na fóru se hovořilo o tom, jak jsou u nás zajištěna lidská práva, a o tom, že více demokracie znamená opětovné pozvednutí lidského jedince, jeho důstojnosti a tvořivé síly na nejvyšší místo zájmu naší společnosti, ale také o tom, že více demokracie znamená více odpovědnosti. Zvláště bylo zdůrazněno právo na život a práci v míru a sociální jistoty našich občanů (právo na vzdělání, ochranu zdraví a lékařskou péči, sociální zabezpečení a nemocenské pojištění, ochrana rodiny, žen a dětí...) V tomto smyslu bylo přijato také závěrečné prohlášení.

Nově zvolený předseda Výboru čs. veřejnosti prof. MUDr. Z. Dienstbier, DrSc., řekl, že „klíčovým lidským právem je právo na život v míru a za ním že hned následují otázky osobní svobody. Celá síře lidských práv je zakotvena v ústavě naší republiky a v právním řádu. Přesto se ukazuje, že i zde jsou bílá místa. Naskrýváme, že také u nás jsou lidská práva palčivou otázkou, že existují problémy s jejich dodržováním, kterými se budeme muset zabývat. Náš Výbor zde chce převzít iniciativní funkci jak v námětech, tak i v návrzích řešení.“ Fórum demonstrovalo aktivní zájem občanů o tyto otázky. Jak řekl děkan právnické fakulty Josef Mechl: „Je třeba široce pěstovat rozumnou výchovu dětí, mládeže i dospělých k osvojení základních práv a povinností i jejich záruk.“ Zde vidíme také svou úlohu jako rodiče a občané této země.

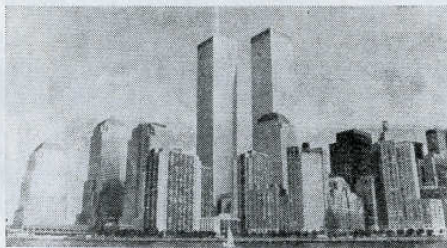
Když myslíme na lidská práva z hlediska bible, uvědomujeme si, že člověk je Boží stvoření a že Bůh stvořil člověka podle svého obrazu — k životu v rámci Božího určení. Bůh stvořil člověka — muže a ženu — k životu ve společenství, nemá zde tedy být člověk sám pro sebe, ale pro druhé. Bůh staví programově před člověka odpovědnost za bližního. Kristus na všetečnou otázku: Kdo je můj bližní? odpovídá — vlastně každý. Nejen tedy, co já mohu a smím, na co mám právo, ale za koho mám odpovědnost. Bůh také postavil člověka do konkrétního prostředí, za které má nezastupitelnou odpovědnost. Proto je odpovědný za svého bližního, za svou krásnou zemi, za to, jak vykonává svou práci.

Z hlediska bible zní ovšem rozhodující lidské právo: Bůh daroval člověku právo, aby žil jako člověk. Každému člověku, všem lidem. Není výjimky. Z tohoto pohledu člověk je opravdu spoluodpovědný za bližního, za každého bližního, kterého nám Bůh staví do cesty. Každý člověk má právo žít, pracovat, svobodně myslet, jednat. A také právo svobodně jednat podle Boží vůle, jak je zjevena v bibli. Má právo říct svobodně druhému, že Bůh pro něj našel tu nejlepší cestu, když za něj zemřel v Ježíši Kristu. To v sobě ovšem uzavírá také právo povinnosti — odpovědnost za člověka, který žije vedle mne a potřebuje pomoc, protože také on je můj bližní.

Základní „lidské“ právo — být člověkem, svobodnou lidskou bytostí, je tedy Boží dar. Vážme si ho a odpovědně podle toho jednejme.

LUDĚK SVRČEK

Vypadají impozantně, obzvlášť z ptačí perspektivy — mrakodrapy — tyčí se k nebi jako hrdé doklady lidské dovednosti a umu. Je se čemu obdivovat. Skoro se zdá, při pohledu na architektonické zázraky, že lidské možnosti nemají hranic. Šplhání staveb do závratných výšek prý způsobily horentní sumy za pozemky v centrech velkoměst, ale to je jen částečná pravda. Ve výškových stavbách jakoby chtěli lidé realizovat své nespoutané představy. Říká se, že pro Američany to platí dvojnásob. Proto také nejvíc mrakodrapů vyrostlo ve Spojených státech.

MRÁKODRAPY A BÁBYLÓNSKÁ VĚŽ

Stalo se otázkou prestiže a popularity dostat stavbu co nejvýše. Věhlasná budova Empire State Building v New Yorku dosáhla rekordní výšky 382 m. Tento betonový zázrak o 102 patrech byl postaven v roce 1931. V budově pracuje šestnáct tisíc zaměstnanců. Do svých kanceláří se dostávají sedmdesáti dvěma výtahy. Kdyby ti, kteří jsou zaměstnání až v horním patře, chtěli jít do práce pěšky, přišli by jak se patří zpocení. Není vůbec snadné zdolat 1860 schodů. Proslulý Empire State Building se stal na dlouho nejvyšší budovou světa. Ale i jeho rekordní výška byla překonána. V centru New Yorku byly v roce 1973 postaveny dva protáhle hranoly. Se svými sto dvaceti patry dosáhly výše 412 metrů. V deseti tisících kancelářích je zaměstnáno třicet tisíc lidí. Aby všechno „klapalo“ a lidé se dostali tam, kam potřebují, je v neustálém provozu padesát čtyři expresních výtahů a sto osmdesát lokálních. Není vůbec jisté, co by se stalo, kdyby vznikl požár v tak vysokých budovách. Požár šestadvacetiposchodové budovy v Sao Paulu nezpůsobil jen značné hmotné škody, ale i oběti na životech. Při požáru přišlo o život 227 lidí.

Mrakodrapy se však staví dál. Svě výškové prvenství drží zatím Sears Tower, budova v Chicagu. Je vysoká 443 metrů. Dvojitá anténa ještě budovu zvyšuje na asi 520 m.

Sovětský novinář Vladimír Simonov nazývá mrakodrapy babylónskými věžemi dvacátého století. Velké stavby v každé době nebyly jen funkční. Jejich tvůrci jimi něco vyjadřovali, realizovali se. Stavby se stávaly určitým symbolem. Člověk se chce zvěčnit, protože si uvědomuje svou vlastní nepatrnost v prostoru a času.

Vratme se však k babylónské věži. Vešla do povědomí i těch lidí, kteří se biblí nikdy nezabývali. Označuje něco velkého, ale zmateného a nedokončeného.

V nedávné době se pochybovalo o všem. Babylónská věž nebyla výjimkou. Dlouho trvaly spory o historičnost věže. Archeologické nálezy však

potvrdily, že babylónská věž skutečně stála a že se ji v dávnověku pokoušeli nejednou znovu postavit. Archeologové našli i nápisy týkající se stavby věže. Nabopolasarův nápis zněl: „V té době mi přikázal Marduk, abych babylónské věži, která v dobách přede mnou propadla zkáze a byla zbourána, položil pevné základy na bedrech podsvětí, a její špička se měla nebes dotýkat.“ I jeho syn Nabukadnesar, král z bible dobře známý, se podílel na stavební aktivitě: „Přiložil jsem ruku k dílu, abych postavil špičku Etemenanki, která by závodila s nebesy.“

Proč to zakrývat, i dnes se objevují pochybnosti o totožnosti nalezené věže s věží, o které je zmínka v biblí. Všimněme si však příběhu. Zdá se, že v příběhu z bible nejde ani tolik o věž samotnou jako spíše o lidi, kteří se pustili do stavby. O budování věže čteme v 1. Moj 11. kapitole. Zpráva neoplyvá čísly ani přesnými údaji. Je prostá. První verš kapitoly navozuje atmosféru, která vládla mezi lidmi. „Celá země byla jednotná v řeči i v činech.“ (1 Moj 11,1) Lidé k dorozumívání nepotřebovali diplomaty a tlumočníky. Rozhodli se, že společně postaví město i věž. Nebyli to žádní mluvkové. Pustili se hned do práce. Jejich aktivita byla příkladná. Dnešní zaměstnavatelé by z takových pracovníků měli radost. Jen pohnutky a cíl jejich úsilí byl pochybný „... učiníme si jméno.“ (1 Moj 11,4) říkali. Je udivující, jak se člověk i jeho způsob myšlení málo mění. „Kdyby po mně nic nezůstalo, tak alespoň to jméno. Alespoň věž nebo malá babylónská věžička,“ myslí si lidé také dnes. Ve světě je málo věcí jistých. Všechno pomíjí. Tak alespoň jméno kdyby zůstalo. Tak však vyjadřujeme nedůvěru v Boží zaslíbení. (Bůh přece tenkrát slíbil, že už svět nezkazí potopou.) Stavební činnost lidí z šinearské pláně byla projevem nedůvěry v Boží zaslíbení, a proto se baby-

lónská věž stala symbolem odpadlictví. Stavitelé ze Šinearu spoléhali jen na vlastní schopnosti. Něco dábsky pyšného je v jejich rozhodnutí stavět věž až do nebe. Pyšné předsevzetí babylónských stavitelů lze snad jen srovnat se známými slovy prorockví Izaiáše: „Vystoupím na nebesa, vyvýším svůj trůn nad Boží hvězdy... Vystoupím na posvátná návrší oblaků, s Nevyšším se budu měřit.“ (Iz 14,13, 14)

Bible říká, že první stavitelé věže stavbu nikdy nedokončili. Stavitelé si byli příliš jisti sami sebou. Počáteční úspěchy je v jejich předsevzetí ještě utvrdily. Člověk si však nevystačí sám, i kdyby měl všechno kdovíjak promyšleno a naplánováno. Nedostavená babylónská věž je smutným svědectvím poražené lidské pýchy.

Bůh zasáhl zvláštním způsobem. Neseslal hromy, blesky ani vichřici. Nezničil stavitelské dílo. Nezasáhl proti stavbě, ale proti stavitelům. Lidé si přestali rozumět. Konečný zánik věže byl jen otázkou času. Bůh zasahuje v pravý čas a na pravém místě. Zmatení řeči způsobilo, že se lidé rozešli a osídlovali vzdálenější kouty země. Začal se tak naplňovat původní Boží záměr s lidmi: „Plodte se a množte se a naplňte zemi.“ (1 Moj 1,28)

Nejsem proti mrakodrapům. Doce-la rád bych si jednou vyjel rychlovýtahem do 103. patra a na vlastní kůži vychutnal tu výšku. Věřím, že se pak zase rád vrátím na zem. Vždyť problém stavění věže nebyl v její výšce (jak naivní byla představa o dosažení nebes) ani v lidských schopnostech, ale v nedůvěře v Boží zaslíbení.

Mrakodrapy, chloubka lidských schopností, zaktualizovaly poselství od věže „Zmatku“. Snad i díky jim nezmizelo ze slovníku spojení babylónská věž. To abychom nezapomněli, že bez Boha je marná každá snaha a každé úsilí.

-jb-

LŽIMESIAŠOVÉ

Ježíš Kristus, Mesiáš, Prorok a Učitel má odpověď na všechny životně důležité otázky víry, jen on může splnit všechny touhy upřímných srdcí. On viděl prorockým okem i naši dobu. Když mluvil o jejich znameních, upozorňoval: „Vystanou lžimesiášové a lžiproroci!“ „Mějte se na pozoru, aby vás někdo nesvedl!“ (Mat 24,23,24)

luje, že křesťanská víra v tělesné zmrtvýchvstání Kristovo byla zapříčiněna halucinačními viděními o vzkrášení Kristu.

Tento pokus odložit víru od jejího historického základu vyznívá jako základ jistoty. Pavel říká: „A jestliže Kristus nebyl vzkrášen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra, a my jsme odhaleni jak lživí svědkové o Bohu.“ (1 Kor 15, 14.15) Redukovat víru v tělesné zmrtvýchvstání Kristovo jen na symbol Boží činnosti znamená oloupat věřící o konkrétní jistotu zmrtvýchvstání v den příchodu Páně.

Jiný příklad protikristovského ducha můžeme sledovat u některých existenciálních teologů, kteří vykládají druhý příchod Kristův ne jako kosmickou událost, která se odehraje v dějinách, ale jako mytický výrok o nadčasové pravdě. Redukovat druhý příchod na přítomnou zkušenost znamená zbavit přítomný život jeho pravého cíle. Věřící jsou tak zbaveni biblické perspektivy a motivace žít podle adventní naděje.

Tradiční humanismus zdůrazňoval křesťanské hodnoty, jako je lidská důstojnost, rovnost a tolerance. Dnešní sekulární humanismus však otevřeně popírá Boha. Ernest Morgan píše: „Považují Ježíše za moudrého a věci odevzdaného učitele, velmi lidského a silně odlišného myslitele své doby.“ Falešní učitelé doby Janovy popírali Kristovo lidství. Humanisté naší doby popírají jeho božství. Základem obého je stejný nepřátelský duch, nechota přijmout Ježíše Krista jako Syna člověka a Syna Božího.

Díváme se, jak je možné ponechat si křesťanské ideály a hodnoty, a přitom bořit teologické základy křesťanství. Copak hodnota lidské důstojnosti a rovnosti nevyvěrá z víry v Boží stvořitelství, ve spasení skrze Kristovu krev a v konečné obnově všech věcí? Je možné si opravdu vysoce vážit hodnoty lidských bytostí, aniž bychom uznali to, co Bůh učinil, činí a bude pro ně činit?

Ježíš Kristus, Mesiáš, Prorok a Učitel má odpověď na všechny životně důležité otázky víry, jen on může splnit všechny touhy upřímných srdcí. On viděl prorockým okem i naši dobu. Když mluvil o jejich znameních, upozorňoval: „Vystanou lžimesiášové a lžiproroci!“ „Mějte se na pozoru, aby vás někdo nesvedl!“ (Mat 24,23,24).

Miloslav Šustek

Pán Ježíš hovořil se svými učedníky na Olivetské hoře o různých znameních svého druhého příchodu. Řekl také: „Mějte se na pozoru, aby vás někdo nesvedl, neboť mnozí přijdou v mém jménu a budou říkat: „já jsem Mesiáš“ a svedou mnohé.“ (Mat 24,4,5) Spasitel opakuje toto varování i v další části svého rozhovoru: „Tehdy, řekne-li vám někdo: „Hle, tu je Mesiáš nebo tam“, nevěřte! Neboť vystanou lžimesiášové a lžiproroci a budou předvádět velká znamení a zázraky, že by svedli i vyvolené, kdyby to bylo možné.“ (Mat 24,23,24) Hebrejské slovo „Mašiah“ zní v řeckém originále „Christos“, což znamená „Pomazaný“, Duchem svatým naplněný Spasitel.

Ježíš Kristus měl dostatek důvodů k tomu, aby začal svůj rozhovor na Olivetské hoře varováním před falešnými Kristy a falešnými proroky. Židovstvo intenzivně očekávalo Mesiáše. Křesťané i židé byli v nebezpečí, že budou svedeni samozvanými mesiáši. Ježíš však o nich nemluvil pouze v kontextu zkázy Jeruzaléma (Mat 24,15-22), ale také ve spojení se svým druhým příchodem (Mat 24,27). Apoštol Pavel pak prorokuje o mocných projevech antikristovských sil před dobou konce (2 Tes 2,3).

Během křesťanské éry se mnozí lidé vydávali za proroky a mesiáše. Od montanismu v druhém století po Kr. až po mormonismus v devatenáctém století povstávala hnutí založená proroky, kteří učili, že mají nová zjevení, nové plány spasení. Ve dvacátém století a zvláště v těchto posledních letech, jsme svědky nevidaného naplnění tohoto zvláštního znamení. Povstávají noví mesiášové — jako například Sun Myung Moon, zakladatel „Církve sjednocení“ (Moonies), který zpochybňuje smrtící oběť Kristovu na kříži, podobně jako Jim Jones, zakladatel „Chrámu lidu“, který vyšel z mezicírkevního letničního hnutí. Vyšli z křesťanského zázemí, ale ponechali si některé křesťanské prvky, a proto jsou pro lidi přitažliví. V podstatě však jejich nauky a praxe jsou otevřeným popřením křesťanské víry.

Někteří lžiproroci mají schopnost vést své následovníky k umělé vzbuzované duchovnosti. Například indický guru Bhagwan Shree Rajneesh prohlašuje, že má moc energizovat svých 250 tisíc stoupenců, z nichž jeden, bývalý katolický charismatik, řekl: „Ježíš byl mým prvním mistrem, ale Bhagwan je živým mistrem. Můj mistr je uvnitř ve mně. Bhagwan je jeho vnějším vyjádřením.“ Jiný jeho následovník řekl: „Měl jsem v nitru touhu, která nebyla naplněna. Bhagwan je prodloužení (extenze) Krista.“ Další se vyjádřil: „Ježíš je druh vnitřní transformace, znovuzrození.“ Tento způsob falšování a transformování Krista — objektivního, historického Spasitele — do subjektivní zkušenosti, uskutečněné prostřednictvím mesiášských vůdců, je lákavý zvláště pro ty křesťany, kteří mají zájem spíše o nějaký nadpřirozený prožitek než o přijetí křesťanských pravd. Zvýšené zdůrazňování subjektivní zkušenosti je častěně reakcí na nejistotu způsobenou racionalismem a liberalismem, který pronikl do křesťanských kruhů. Mnozí, jímž schází pevný biblický základ víry, hledají jistotu spasení ve zvláštním druhu osobní zkušenosti, jež je žel umělé vzbuzování lžimesiášů, jako je Maharishi Mahesh Yogi, který působí v hnutí „Věk osvícení“ a má pouze v Británii 94 tisíc stoupenců. V Brazílii praktikuje na 30 milionů lidí animistickokřesťanský „kult Umbanda“, ve kterém je uctíváno mesiášské božstvo Iemanjá. Podobně milióny Venezuelanů hledají duchovní vedení v mýtech a legendách minulosti. Dosud nevidané objevování se osobních i neosobních pseudo-mesiášů, kteří získávají milióny lidí, je naplněním Ježíšova prorockví o době, která předchází jeho slavný druhý příchod.

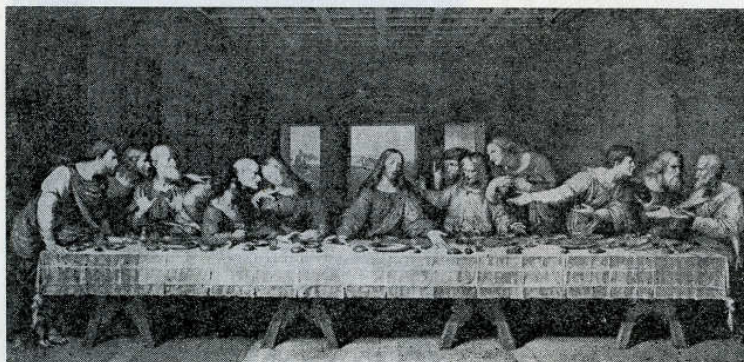
Ježíšovo varování před falešnými proroky se také týká učitelů falešných, zdánlivě křesťanských nauk. Jan se čtyřikrát zmiňuje o „antikristu“ (1 Jan 2,18.22, 4,3 2 Jan 7). Když říká: „Slyšeli jste, že přijde antikrist“, míní tím: slyšeli jste to od Krista a znáte to z jeho učení. Termín „anti“ znamená proti, „antikrist“ pře-

kládáme jako „oponent“ čili protivník Kristův. Jan to vysvětluje zřetelně: „Kdo je lhář, ne-li ten, kdo popírá, že Ježíš je Kristus? To je ten antikrist, který popírá Otce i Syna.“ (1 Jan 2,22) „Všeliký duch, kterýž vyznává Jezukrista v těle přišlého, z Boha jest. Ale všeliký duch, kterýž nevyznává Jezukrista v těle přišlého, není z Boha; nýbrž toť jest ten duch antikristův...“ (1 Jan 4,2,3) V Janově době popírali vtělení Krista gnostikové. Podle jejich názoru je hmota veskrze zlá, a proto učili, že Kristus nemohl nikdy na sebe vzít lidské tělo, mělo prý pouze lidský projev.

Jan viděl v této herezi smrtelný jed, neboť tento blud podkopával platnost Kristova díla smíření. Říká: „Nyní se vyskytlo mnoho antikristů.“ (1 Jan 2,18b) To znamená, že Jan neviděl antikrista pouze jako individuální osobu, ale jako princip nepřátelství a opozice vůči Bohu, jež se projevuje protikristovskými naukami i učiteli. Označil jej jako „duch antikristův“ (1 Jan 4,3). Příchod falešných učitelů, kteří popírali plně Kristovo božství, chápal Jan eschatologicky, jako znamení konce času (1 Jan 2,18). I tato znamení živila naději na přicházejícího Krále králů a volala ke stále připravenosti. Znamení o antikristu se plnila již v době Janově, avšak duch antikristův měl svá chapadla ve všech údobích církevních dějin a projevuje se zvláště dnes.

Ve dvacátém století působí tento duch různými způsoby. Racionalistická a liberální hnutí zpochybnila nejen skutečnost Kristova vtělení, ale i jiné body víry, jako je autorita bible, stvoření slovem, smíření obětí Kristova a jeho vzkrášení, biblické zázraky, druhý Kristův příchod, původní hřích atd. Tyto a jiné základní biblické pravdy byly takzvané „demytologizovány“ evropskými i americkými liberálními teology, kteří je chtěli sladit s humanistickým pohledem na dějiny, jenž vylučuje veškerou nadpřirozenou a zázračnou činnost. Tak například Rudolf Bultmann v podstatě popírá Kristovo zmrtvýchvstání. Harvardský teolog Gordon D. Kaufman vysvětl-

„V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den sobotní a oddělil jej jako svatý.“

evangelium o

DOKONALÉM STVOŘENÍ

Originál obrazu „Poslední večeře“ od Leonarda da Vinci má samozřejmě daleko vyšší cenu než jeho četné kopie. Proč je originál mnohem dražší než mnohé kopie, které jsou, jak se zdá, krásnější a dokonalejší? Originál má vyšší cenu i přesto, že má více trhlin, jeho barvy jsou už vybledlé a ztrácejí kontury. Je třeba vědět, podle čeho se na světových burzách určuje cena předmětu. V mnoha případech cena nezávisí ani na kráse ani na dokonalosti, nýbrž na původu předmětu! Ačkoli je obraz Leonarda da Vinci dosti poškozen, je to stále jedinečný dokument jeho mistrovského umění.

Podobně je tomu i s naším světem. Má na sobě už mnoho trhlin, a přesto je to stále jedinečný dokument Stvořitelova umění. Dnešní stav světa už zdaleka není ideální, avšak jen tento svět nám skýtá možnost představit si, jak vše muselo být na počátku krásné, harmonické a dokonalé. Jakým způsobem k tomu můžeme dospět?

V minulém čísle jsme začali přemýšlet o sobotě, která nám připomíná narozeniny světa, totiž, že příroda i člověk mají svůj původ, a tím i určení v Bohu. Tentokrát se ptáme, co nám sobota říká o tom, jaký je Stvořitel. Jakou kvalitu má Boží stvoření? Je pravda, že i dnešní podoba soboty může být všelijak poškozená a zdeformovaná. Ovšem obsah, který dal Bůh sobotě, je „originálem“, který nám při správném pohledu dokumentuje úžasné dílo „Mistra“.

Podívejme se na tři základní texty k tomuto tématu. Nejprve vzpomeňme, jaký je teologický základ sobotního přikázání: „V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den sobotní a oddělil jej jako svatý.“ (2 Moj 20,11) Proč Bůh v sobotu přestal konat své dílo a odpočinul? Bible říká, protože už vše dokonale stvořil!

Druhý text je z 2 Moj 31,16.17: „Ať tedy Izraelci dbají na den sobotní a dodržují jej po všechna svá pokolení jako věčnou smlouvu. To je provždy

platné znamení mezi mnou a syny Izraele. V šesti dnech totiž učinil Hospodin nebe a zemi, ale sedmého dne odpočinul a oddechl si.“ Toto biblické místo nám navíc říká, že Bůh se nikdy nevzdá svého plánu, aby člověk mohl opět žít v dokonalém stvoření a už dnes měl účast na jeho dokonalém požehnání.

Důležité je ještě jedno místo, ve kterém se říká, že současné soboty jsou symbolem pro dokonalé a věčné odpočinutí, jež bude moci prožívat každý věřící v Božím království (viz Žid 4, 1-4.8.9).

Bible nám říká, proč Bůh v sobotu přestal tvořit a odpočinul. Nebylo to tedy z žádného jiného důvodu než proto, že už vše dokonal. Vše bylo „velmi dobré“. Tady bychom si také měli připomenout, jaký je pravý význam slova „šabat“. Znamená: přestat. A Bůh proto přestal tvořit, protože bylo vše dokonalé a neměl již co vylepšovat. Karl Barth k tomu poznamenává: „Stvořitel stanovil sobě i stvoření meze.“ Dietrich Bonhoeffer to zase vysvětluje slovy: „V bibli znamená slovo „klid“ víc než jen odpočívání. Myslí se na odpočinek po vykonané práci, která je už dokončena.“ Bůh tedy neodpočíval proto, aby nabral nových sil a zase šel do práce.

Co to pro nás znamená? Sobotou nám Bůh ukazuje, že nám nechce dávat jen stvořené věci, ale také sama sebe. V tento den se chce plně věnovat jen člověku. Přeje si, aby se právě v tento den prohluboval jejich vzájemný vztah. Je zde ukázána velká možnost jak sobotu slavit — odpočívat tak jako Bůh, jakoby i naše práce již byla dokončena. Asi se budete ptát, zda tomu nechybí smysl pro realitu, zda tím nepřehlížíme skutečnost, zlo a hříchy. Je fakt, že zlo zde je a že my nebudeme nikdy se vším do té míry hotovi, aby to už nepotřebovalo další úpravy a opravy. Ale nevede na druhé straně lidi právě tento postoj

ke stálé dřině a téměř až ke zhroucení z představy, že ať dělají, co dělají, nikdy nebudou dokonale uspokojeni?

Tím, že zachováváme sobotní odpočinek, rozhodně nechceme podporovat ani lhostejnost ani iluzionismus, ve kterém bychom přehlíželi nedokonalost naší práce. Bůh nám však chce nabídnout jeden den v týdnu, kdy budeme mít klid od práce. To si je možné pohlídat a zařídit. Sobota nám však umožňuje odpočinek i od myšlenek na práci! Můžeme se uvolnit od pracovního shonu a napětí a ztížit se ve společenství s Bohem, dostat se do přírody, potěšit se s rodinou. Nevyslovili snad moderní myslitelé požadavek, abychom měřili hodnotu člověka také podle toho, kolik času může trávit mimo továrnu, pole či kancelář? Jak moderně mluví bible o sobotě k lidem dnešní doby, kteří nemají téměř žádný čas na něco krásného či pro duchovní potřeby, protože mají ještě vedlejší zaměstnání, dělají přesčasy a melouchy!

Myslím však ještě na Boží spravedlnost. Její dokonalost člověk sám od sebe nikdy nedosáhne. A zde má sobota největší význam. Kdykoliv slavíme sobotu, máme si připomínat i dokonalé Boží dílo v Ježíši Kristu. To je dílo, které zajistilo dokonalost pro každého z nás. A tuto dokonalost bez hříchu, dokonalé odpuštění nám Bůh daruje. Není to ta největší úleva v životě člověka, když slyší v sobotním kázání evangelia, že Bůh nás dokáže zbavit všech pocitů viny, čehož není jinak nikdo schopen?

Poselství sobotního dne tedy buduje víru, kterou můžeme vidět nejen dnešní skutečnost, ale také dokonalé Boží stvoření, které bylo na počátku před hříchem, a rovněž dokonalost, kterou obdržíme při slavném příchodu Ježíše Krista. Není to snad evangelium? Bylo by škoda, kdybychom tuto radostnou zprávu nepřijali a zůstali nedokonalí.

D. Kučera

Popis osobnosti kteréhokoli člověka i velmi schopným autorem nebývá zcela objektivní. Záleží i na záměru, který autor sledoval. Píše-li Božena Němcová svou „Babičku“, zdobí ji řadou etností. Také v knize „V zámku a podzámčí“ odpreparovala z paní kněžny feudální sklony a svým perem dala vyniknout kladným projevům. Záměrem jejího velkého spisovatelského činu jistě nebyl objektivní popis.

Oproti tomu biblické životopisy se vyznačují stručností a výraznými postřehy povahových světél a stínů. V rubrice sourozenců přicházejí na řadu dvě ženy z dávné Mezopotámie. Bible uvádí jejich jména: je to krásná Ráchel a její sestra Lia. Zdá se, že duše žen jsou složitější než vnitřní život nás mužů. Snad proto říká úsloví: „Do srdce ženy snadněji vstoupíš dveřmi, než nahlédneš do jejího okna.“ Ostatně, kdo z nás zná tak dobře záhyby vlastního srdce, aby měl právo si stýskat, že se mu nedaří zmapovat vnitřní svět bližního? A protože víme, že „veškeré Písmo je dobré k učení a výchově...“ (2 Tim 3,16), může být i studium života výše vzpomenuť sester užitečné. Avšak i tentokrát naše seznámení se s nimi je podmíněno studiem kapitol 1 Moj 29-35.

Domovy mnoha stínů

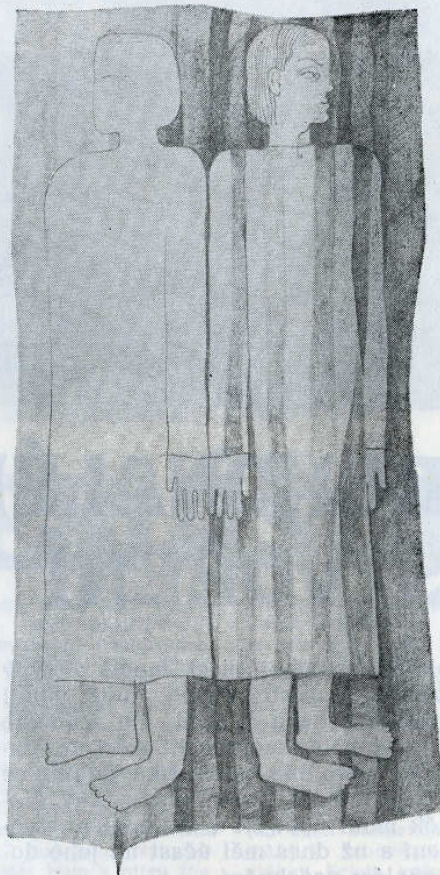
Vztahy v rodině poznamenávají člověka na celý život. Lia a její mladší sestra Ráchel jsou dcerami otce Lába-na. Nezdá se, že by jejich matka měla v rodině výrazný vliv. Lában je sice ctitelem Hospodina, ale dá i na rodinné tradice a bůžky. Umí se vyjadřovat vzletně, ale je zistný a nedodrží da-né slovo. Využívá svého mladšího pří-buzného Jákoba. Ten musí za svou bu-doucí manželku Ráchel těžce pracovat.

Ráchel je zamilovaná a šťastná ne-věsta. Je to krasavice. Jákob je pracovitý a podnikavý muž. V letech služby se jejich vztah prohloubil. Oba žili v nadějném očekávání krásné budoucnosti.

A pak se to stalo... Otec podle zvyku, že nevěsta byla přivedena ženichovi v noci se zahalenou tváří, pře-dal Jákobovi místo milované Ráchel prvorozenou dceru Liu, kterou chtěl provdat. Dokázal rafinovaně odsunout Ráchel a nestyděl se ani zdůvodňovat svou drzou manipulaci. Naléhal později na Jákoba, aby si Liu nechal, protože rodina by z toho měla ostudu. Jákob se tím dostal do postavení na-nejvýš trapného. Nakonec se rozhodl, že si Liu ponechá, ale ožení se i s Rá-chel. Ovšem, miloval vždy Ráchel více než Liu. Dvě sestry, které se až dosud měly rády, staly se nečekaně manželkami jednoho muže. Nastoupila žárlivost a nenávist. Soupeření obou sester ztrpčovalo Jákobovi život.

Jak výrazná sklizeň dávné setby! Jákob přestrojením oklamal svého otce a podobným způsobem je sám okla-mán. Toužil po prvorozenství za kaž-dou cenu a prvorozená mu byla vnu-cena.

Mnohoženství, které bylo tehdy

SOUROZENCI

v Mezopotámii zcela běžné, nebylo nikdy ideálem pro Boží děti. V bibli se dočítáme, jak tento nešvar vždy zkomplikoval lidské vztahy.

Změněná role prověřuje charaktery

V proměnách okolností dochází k hodnocení zásad ryzosti a stálosti. Je to zkouška materiálu. Zatímco pod

paprsky slunce se vosk stává formo-vatelným, bláto naopak tvrdne.

V Jákobově domě bylo dusné ovzdu-ší. On a jeho Ráchel byli často spolu a Lia zůstávala stranou. Nenávist by-lo nejen cítit, ale i slyšet. Zde Písmo uvádí Boží zásah (1 Moj 29,31,32). Lia je přece manželkou Jákoba a otěhot-něla.

Ráchel se dostává do velké krize. Marně čeká dítětko, zatímco její sest-ra se již z něho těší. Závadí své sestře. Její řeč vyjadřuje bolest, která je dů-sledkem pohanění neplodné.

V této kritické situaci Ráchel i Já-kob zklamali. Vidí řešení ve způsobu tehdy běžném; otrokyně povinula dí-tě do klína neplodné paní. Tak dostal Jákob třetí ženu. Příklad Ráchel strhl posléze i Liu ke stejnému opatření. Společný život v Jákobově domě byl krajně napjatý; diktatura ženské žárlivosti, hlouček dětí od několika ma-tek. Jak dopadal boj žen o lásku mu-že právě před dětmi, které mají oči i uši otevřené pro rodinné hádky?

Po letech i Ráchel se stala matkou. Prožívá však i velké duchovní zranění. Do toho přichází porod druhého syna, při kterém umírá. Lie tak připadá sta-rost nejen o své děti, ale o celou ro-dinu. A že se z dvanácti synů žádný neztratil, je zázrak Boží mlosti. Jistě i Lia má na tom svůj podíl.

Bůh srovnává a zúrodňuje terén lidských životů

Pestrost událostí v životě Ráchel a Lie připomíná ručně vyšívaný obraz. Pohled na jeho rub s nespočetnými konci a uzlíky bavlnek působí chaotick-y. Na obraze je však rozhodující jeho líc.

Svoboda daná člověku, možnost vol-by, existence a vliv toho, který „dělá v synech vzpuru“, jsou základní sku-tečnosti, které patří k našemu bytí. Bible nás svými životopisy učí, že na-vzdory poplatnosti genům a vlivu oko-lí, máme k dispozici přízeň. Tato se projevuje Božím soustavným zájmem o každou generaci, darem síly k pře-máhání zla a nabídkou modlitby. Pře-devším však připomíná osobní a sou-stavný zájem našeho živého Spasitele — Ježíše Krista. Jesle, do kterých byl uložen při narození, stály v místech, kde řadu století před tím skončila svou životní pouť Ráchel. Její cesty nebyly vždy nejrovnější, jak nebývají často ani naše, ale Pán ji vychovával a jeho práce, stejně jako při Lie, ne-byla marná.

Dokud se nedíváme na Boží prozře-telné vedení ve světle věčnosti, nikdy neporozumíme, jak jsme nebesům za-vázáni za všechnu péči a zásahy v na-ších lidských záležitostech. Potom se vysvětlí nesnáze života. Tam, kde se nám jevil jedině zmatek, konec „nití a uzly“ zklamání, bude zřejmý vítěz-ný úmysl plný božského soulaadu.

Alois Bárta

Vzpomínám na učitele v naší vesnici, který s oblibou vyprávěl, jak poprvé poslouchal rádio. Chodil tehdy do první třídy. Soused jako první v obci koupil tento zázrak tehdejší techniky. Bylo to v zimě. Když se u něj vystřídali všichni dospělí, přišla řada i na děti. Pozval je na pohádku. Malí posluchači šli spíš ze zvědavosti. Nechtělo se jim věřit, že by něco takového bylo možné. Byli překvapeni. Ta divná věc mluvila, zpívala a hrála. Pohádka začala. To bylo něco. Poslouchali, ani neudutali. Vtom se z rádia ozval štěkot psa. Tak věrohodně, že místnost byla v mžiku prázdná. Ještě dlouho si nedali vymluvit, že v té skřínce nebyl zavřený pořádný hafan. Od té doby ještě neuplynulo ani sto let. Dnes nám nepřipadá vůbec divné, když třeba na dovolené ve stanu sledujeme barevnou televizi. A věda jde dál. Když vám nad hlavou přeletí letadlo, neběžíte za tátou, jako babička mé ženy, a nevoláte, že letí veliký orel, aby odnesl všechny krávy. Obě tyto příhody jsou úsměvné a poučné zároveň. To, co bylo před sto lety fantazii či bláznovstvím, se dnes stává skutečností. Smějeme-li se zážitku babičky mé manželky, mohli by se jednou naši potomci smát nám. Právě tak to, že dnes řada lidí nechce pochopit, že Bůh existuje, ovšem nedokazuje, že Bůh není.

Jaký je Bůh? Čeli jsme již o stvoření země jako součásti vesmíru. V téže kapitole se ale dovídáme také o vzniku a stvoření života na ní. Když Bůh hodnotí své dílo, je spokojen. „A viděl Bůh vše, co učinil, -a aj, bylo velmi dobré.“ (1 Moj 1,31) Vyjděme z této zprávy. Podívejme se společně alespoň na ty vlastnosti Stvořitele, jež můžeme postihnout naší logikou a citem. Pokud máte možnost, přečtěte si celou zprávu o stvoření. Bůh ovládá přeměnu energie v hmotu. On řekl, a na zemi vyrostla tráva, stromy, květiny. On přikázal, a moře se hemžila rybami, souš a ovzduší naplnil život. Z toho vyplývá, že je moudřejší než my. Ze stvoření díla můžeme usuzovat na moudrost, moc, sílu a fantazii Tvůrce. Pokud by měl jen tyto vlastnosti, museli bychom z něj mít strach. Naštěstí tomu tak není.

Při pohledu na růži, pampelišku či leknín, obyčejného motýla nebo včelu jsme nuceni Stvořiteli přiznat smysl pro krásu a harmonii (Ž 145,15).

To ale není vše. Na rybníku plavou dvě labutě. Je vidět, že se mají rády. U labutí je to prý láska až za hrob. Jedná se zde opravdu o lásku a ne pouze o pud zachování rodu. Když se koncem léta setkají dvě labutě opačného pohlaví, na první pohled se do sebe zamilují. Od tohoto okamžiku se již neodloučí. Společně jí, spí, žijí jeden pro druhého. Celý podzim i zimu čekají na jaro, kdy dospějí natolik, aby mohly splnit svou povinnost vůči rodu. Je možné, aby v přírodě, kde platí zákon silnějšího, vznikl „sám od

sebe“ takový krásný cit? Aby jim ho Bůh mohl dát, musí lásku sám vlastnit. Dát můžeme jen to, co sami máme (1 Jan 4,8).

Nejen živá příroda vypráví o svém Tvůrci. Při pobytu v Tatrách jsme spali pod širákem. Naskytla se nám úchvatná podívaná. Nebe bylo doslova poseto zářícími hvězdami. Vzpomněl jsem si přitom na výrok starozákonního pisatele Davida: „Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou.“ (Ž 19,2)

Ve výčtu Božích vlastností bychom mohli pokračovat. Chci vám však dát jiný návrh. Zkuste ve svém volném čase vyjít do přírody a sami se dívejte. Přemýšlejte, jaký je autor té krásy kolem. Ptejte se nejen rozumu, poslouchajte i „hlas srdce“. Luděk Nekuda použil v jednom pořadu skupiny Plavci následující myšlenku: „Je dobré se čas od času podívat na věci běžné a samozřejmé tak, jako bychom sami sobě namluvili, že je tam nenajdeme. Objevíme jakoby po letech východ slunce, trávu, kopce a lidi. Překvapí nás vlaštovky a kupka sena; vzduch a to, že to můžeme dýchat. Strom, že umí šumět a kopretina, že má stonek. A tak dostaneme chuť se rozběhnout a běžet. Krásu však nelze dohonit, protože krása není na uchopení, krása je na dívání. A tak zůstaneme stát a v duši se nám rodí láska a radost.“ Plně s ním souhlasím. Zkuste to. Je něco jiného o labutí lásce čist nebo ji vidět na vlastní oči.

V první kapitole bible čteme, co Bůh v jednotlivých dnech stvořil. Někteří vykladači bible však tvrdí, že v uvedeném příběhu se nejedná o dny, ale o dlouhá časová údobí trvající milióny let. Je to možné? Odpověď nacházíme hned v následující kapitole této knihy. Čteme: „A tak dokonána jsou nebesa a země, i všechno vojsko jejich. A dokonal Bůh dne sedmého dílo své, kteréž dělal. A odpočinul v den sedmý ode všeho díla svého, kteréž byl dělal. I požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho...“ (1 Moj 2,1-3) Tento Boží čin byl nesmyslný, pokud se při stvoření nejednalo o dny, ale o milióny let. Zastáváme-li tento názor, ne přímo tím o Tvůrci prohlašujeme, že je nemoudrý a vlastně lhář. Bible nám říká zcela jasně, že stvoření trvalo sedm dní. Teprve oddělením sedmého dne, soboty, končí Bůh své dílo. V tomto okamžiku vzniká týden, časo-

ODKUD A KAM?

Zmínili jsme se již o existenci zvláštní knihy, která obsahuje poselství z kosmu pro lidstvo. Dnes si zodpovíme otázku, kdo je autorem této pozoruhodné, přesto však opomíjené knihy. Jaký je? Co o něm můžeme vědět?

V první kapitole bible čteme: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ Popud k napsání této knihy dal ten, který je zde popisován jako Tvůrce vesmíru — nebe a země. Mnoha lidem se tato zpráva jeví neskutečně, jako pohádka. A jméno Bůh? Vyvolává útrpný úsměv. Středověk. Co s ním dnes? Nedívím se jím. Posuzuji toto vyprávění jen z hlediska pozemských možností člověka.

vá jednotka v délce sedmi dnů. Den, lunární měsíc nebo rok můžeme odvodit ze zákonitostí sluneční soustavy. Týden ne. V časopise Čtení vyšel v dubnu 1987 zajímavý článek. Uvedme z něj alespoň část: „Pokusů o vysvětlení magické síly čísla sedm je nespočetné množství. Je to prý vesmírné absolutní číslo všech symbolů, znamená úplnosti, dokonalosti, klíč k poznání a moudrosti, je to symbol „božské prozřetelnosti...“ Archeologové už dnes nepochybují, že „magika“ tohoto čísla začíná až někde u samých počátků druhu zvaného homo sapiens.“ (Převzato z časopisu Vokrug sveta.)

Bible nám tento „neřešitelný“ problém vysvětluje prostě. Právě popis vzniku této časové jednotky se nám může stát dalším důkazem a pomocníkem pro přijetí zprávy o stvoření světa inteligentní bytostí, která nás ve všem převyšuje.

Mnohé vlastnosti autora bible zůstaly dnes stranou naší pozornosti. Věnovali jsme se jen těm, které známe. Jste schopni pochopit třeba nesmrtelnost, vševedoucnost nebo všudypřítomnost? Já ne. I bez toho však chápu, že ve vesmíru není nikdo dokonalejší než ten, o němž jsme dnes hovořili. Bytost plná lásky, moudrosti, radosti a pochopení vůči nám.

Vraťme se ještě jednou do přírody. Alespoň v představách. Sedíme na louce zalité sluncem. Nad hlavou nám krouží holubice, symbol pokoje, míru a dobré pohody. Přemýšlíme o moudrém Stvořiteli, jeho smyslu pro krásu a harmonii. Říkáme si: „Opravdu, Bůh je láska.“ Vtom se z nebe snesl tmavý stín, holubice nestačí ani naposledy vykřiknout a nám padá k nohám několik bílých pírek. Pohoda, kterou jsme před chvílí s rozkoší vychutnávali, zmizí společně s dravcem odnášejícím kořist. Klid je tentam. Slunce svítí dál, jakoby se nic nestalo, ale my chceme křičet: „Kde je ta dokonalost, krása a soulad, o níž jsme přemýšleli? Bože, plný lásky a pochopení, co pak to nevidíš? Jak je to možné?“

Ale o tom zase příště.

VI. Fürst

„Tvá láska, Bože, zahání můj strach”

V jeskyni je tma. David a jeho muži se krčí v nejzazším koutě; jsou hladoví a unavení. Temno je i v Davidově duši. Prchá před svým vlastním tchánem — králem, který ho pronásleduje. S pomocí tří tisíc vybraných bojovníků chce Saul zabít muže, kterého si Bůh vyvolil za krále.

David cítil nespravedlnost řečto útoku, a proto hledá spojení s Bohem, který dává spravedlnost. Nevidí smysl pronásledování. Touží po pokoji a po bezpečí, hledá proto blízkost toho, který se mu stal skálou, hradem a pastýřem. David má strach, proto se modlí v temnotě jeskyně.

„Volám k Hospodinu, úpím, volám k Hospodinu, prosím... o svém soužení mu vypovídám. Jsem na duchu skleslý, ale ty znáš moji stezku!” (Ž 142,2-4)

David myslí na situace svého života, kdy ho svíral strach. Připomíná si je rád, protože vždycky znovu a znovu prožil, že se ho Bůh ujal a ochránil ho. Kdykoli na to David vzpomene, dobrořečí Hospodinu a v jeho srdci i na rtech se mu rodí nová píseň.

Strach z lidí

Strach z lidí, kterým není nic svatého, pocítil David asi poprvé tehdy, když stál před důkladně ozbrojeným Goliášem a měl v ruce jen pastýřskou hůl a prak. A přece ve jménu svého Boha učinil to, k čemu se celé izraelské vojsko nedokázalo rozhodnout. Důvěřoval, bojoval, zvítězil. Právě v nejbezvýchodnějších životních situacích se nejzřetelněji projevovala Boží nesmírná moc a láska k Davidovi i k jeho národu.

„Dobrořečit budu Hospodinu v každém čase, z úst mi bude znít vždy jeho chvála. Dotázal jsem se Hospodina a odpověděl mi, vysvobodil mě od všeho, čeho jsem se lekal.” (Ž 34,2.5)

David prožil i strach z krále Saula, kterému byl věrný. Nikde si nebyl před žárlivým králem. Jistotu nenalézal ani na poušti, ani na horách, ani

u nepřátel Izraele. Útěchu a sílu však nacházel u svého nebeského Pána, kterému sloužil z celého srdce:

„Když přichází den strachu, já doufám v tebe, Boha, jehož slovo chválím. V Boha doufám, nebojím se, co mi může udělat člověk?” (Ž 56,4.5)

David také věděl, co je to strach před někým, kdo je nám velmi blízký. Byl to útek před Absolonem, který chtěl uchvátit království. Král prchal před vlastním synem! V úzkosti se obrací k nebeskému Otci, který se ujímá svých dětí. Vyznává:

„Nebojím se davu desetitisíců, kteří kolem proti mně se kladou. Ulehnu, usnu a probudím se, neboť Hospodin mě podepírá.” (Ž 3,7.6)

Strach z Boha?

Ano, David poznal i strach z Boha — strach, který následuje po hříchu. Pocítil strach z trestu, když nařídil proti Boží vůli sčítání lidu. Ale když byl ve svém strachu postaven před volbu, zda si vybere trest od Boha, nebo od lidí, neupustil od své důvěry

k tomu, který se člověka ujímá i při trestání: „Je mi velmi úzko. Nechť tedy, prosím, padneme do rukou Hospodinu, neboť jeho slitování je nesmírné, jen ať nepadnu do rukou lidských.” (2 Sam 24,14)

Ještě hlubší než strach z trestu však byla obava, že by ho Bůh zapudil, že by s ním navždy ztratil společenství. Tento strach ho pronásledoval po cizoložství s Betsabé. Ale protože měl vždy větší důvěru v Boha než strach, modlil se i v dobách největší tísně.

„Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad moje nevěrnosti, mój nepravost smyj ze mne dokonale, očisti mě od mého hříchu...! Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. Jen mě neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber. Dej, ať se zase veselím z tvé spásy, podepři mě duchem odanosti!” (Ž 51,3.4.12-14)

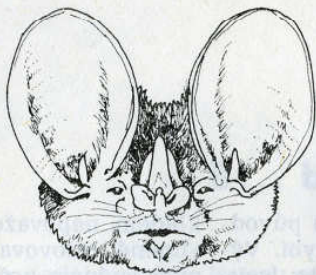
Koho Bůh zbavil strachu, nemůže jinak než milovat

Bůh vždy znovu prokazoval Davidovi svou lásku, a proto mohl David projevovat slitování a ochotně odpouštět lidem kolem sebe, dokonce i svým nepřítelům. Věděl, že Bůh jej přijal, a proto nepocítoval k Saulovi nenávist, ale úctu a soucit. Komu Bůh odňal strach, nemůže než milovat, protože nenávist je jedním z obranných mechanismů strachu. Říci svému úhlavnímu nepříteli a pronásledovateli: „Můj otče!” (1 Sam 24,12) a mluvit to upřímně, to dokáže jen člověk, který ví, že Bůh jej přijal a miluje.

V poslední písni, kterou David zkomponoval k Boží slávě, vyjádřil znovu neochvějnou důvěru: „Bůh je veškerá má spása a veškeré mé blaho, odjinud mi nevzejde nic.” (2 Sam 23,5)

Když se Bůh ujme člověka, pak jej nikdy nenechá na holičkách, neopustí ho. Ve dne i v noci, mezi přáteli nebo nepřáteli, na útěku před sebou samým nebo uprostřed pokušení, na výšinách života nebo i v osamělosti, Bůh je stále s ním. Je vždy s tím, kdo mu neochvějně důvěruje a kdo se na něho cele spoléhá. K takovému Bohu se David modlil, pro svého Boha komponoval a zpíval své písně. Takového Boha smíme ctít i my. I my mu můžeme ve všem naprosto důvěřovat.

-eš-

„Podívej se, tady je radar, jaký jsme tuhle viděli na letišti,“ volal na mne malý Marek, když si prohlížel dětskou obrázkovou encyklopedii. „Přečti mi, prosím tě, co je zde o něm napsáno“ — a to už seděl vedle mne a strkal mi do ruky knížku.

Chtě nechtě začal jsem číst, abych uspokojil jeho touhu po vědění: „Radar — nebo také radiolokátor — je zařízení, které se skládá z vysílače a přijímače. Vysílač vyšle vhodně upravenou anténou kužel elektromagnetických vln, ty se odrazí od předmětu nebo překážky a vrátí se zpět, kde je zachytí přijímač radaru. Na obrazovce je pak vidět přibližný obraz překážky a také lze zjistit její vzdálenost. Radar je nepostradatelným pomocníkem v letectví. Ve tmě a mlze naviguje letadla, a to při letu i přistávání. Na moři signalizuje lodím jinou blízkící se loď, ledovec nebo pevninu. Poprvé byl použit ve druhé světové válce, když tímto důmyslným zařízením byly zjišťovány nepřátelské bombardéry...“

„A kdy byl vynalezen netopýr?“ skočil mi Marek do čtení. „Tatínek mi nedávno vyprávěl o netopýrech a přitom mi říkal, že se při létání řídí radarem. Jak to, že lidé radar dříve neměli a netopýři ho mají tak dávno?“

Na tuto otázku jsem nemohl zůstat odpověď dlužen, a tak jsme si o netopýřím „radaru“ řekli něco více. Že ho to zajímalo, o tom nepochybuji. Však posuďte sami, kolik zajímavého se dá o těchto létajících savcích říci.

Netopýři vždycky budili zájem lidí. A proč také ne, když nad jejich počínáním zůstával rozum stát. Lidé si dlouho nedovedli vysvětlit, jak tito podivní „ptáci“ mohou létat v naprosté tmě, přitom se bezpečně vyhýbají všem překážkám a dokonce i jiným letícím netopýřům. A v nejhlubší tmě — třeba v jeskyni naprosto bez přístupu světla — si umějí nalézt i nepatrný skalní výstupek, na něm „přistanou“, hlavou dolů se na něm zavěsí a oddají se spánku.

Před více než dvěma sty lety — přesně v roce 1780 — se o netopýry začal zajímat italský zoolog Spallanzani. Učinil s nimi pozoruhodný pokus. Ve velké místnosti naplnil všemi směry velké množství hedvábných nití, pak ji dokonale zatemnil a do místnosti pustil netopýry. Z nich některým zakryl oči. A co se stalo? Neto-

**„Bojte se Boha
a vzdejte mu čest...
poklekněte před tím,
kdo učinil nebe, zemi,
moře i prameny vod.“**

Zj 14,7

pýři létali v místnosti, aniž by se jediné nitě dotkli. Jak to dokáží, to si nedovedl vysvětlit.

Teprve až v roce 1920 se začali vědci domnívat, že netopýři vysílají signály lidskému uchu neslyšitelné. Tyto signály nazvali „ultrazvuk“. A muselo uplynout více než dvacet dalších let, kdy dva jiní vědci (v roce 1941) sestrojili elektronický přístroj, s jehož pomocí se jim podařilo tyto ultrazvukové signály zachytit. Jeden z nich (Griffin) tuto schopnost orientace pomocí vysílaných a přijímaných ultrazvuků nazval „echolokace“.

Dnes již bezpečně víme, že například netopýr velký vytváří v hrdle ultrazvukové „skřeky“ a ty otevřenou tlamičkou vyráží ven. Při normálním letu vyšle za sekundu 12 těchto zvuků. A jestliže se blíží k nějaké překážce, zrychlí vysílání až na 300 skřeků za sekundu. A nemyslete si, že je to nějaký slabý „ševel“. Kdybychom

jej mohli svým uchem zachytit, pak bychom slyšeli „hluk“ o síle až 90 decibelů.

Griffin zjistil, že netopýři „pracují“ s kmitočtem 30 000 až 100 000 hertzů. (Lidské ucho je schopno zaznamenat nejvyšší zvuky maximálně do 16 000 až 20 000 Hz.) Pozoruhodné je, jak netopýr dovede přijímané zvuky zpracovávat. Abychom použili současnou terminologii, můžeme říci, že je vybaven „computerem“, který mu neustále dává informace o tvaru, velikosti a směru pohybu překážky nebo sledovaného předmětu. Tak je schopen zaregistrovat i napnutý drátek o průměru 0,05 mm nebo několik nejmenších mušek, které za letu obrané chytá, protože se jimi živí. (Dr. Gould při pokusu zjistil, že za necelých 40 minut jeden netopýr ulovil téměř 800 drobných mušek.) A za zmínku ještě stojí, že každý netopýr přijímá pouze ty signály, které sám vysílá. V jeskyni, kde bylo v malém prostoru současně několik tisíc netopýřů v pohybu, nedošlo k jediné srážce.

Ve své knize „Magie smyslů ve světě zvířat“ uvádí dr. Dröscher zajímavé zjištění: „Skvělou stránkou biologie je to, že v říši přírody objevuje stále nové věci, které jsou tak fantastické, že překonávají lidskou obrazotvornost.“ — Ano, mezi tyto fantastické věci patří také netopýr, u kterého člověk po tisíciletích objevil „radar“. Lidé ho používají teprve necelých padesát let.

Jak dlouho používají radar netopýři? Kdo jim toto důmyslné zařízení sestrojil? — Snad mi dr. Dröscher promine, že jsem si v jeho knize udělal vedle jeho zjištění malou poznámku. Věřím v Boha — Stvořitele, a tak jsem si jeho tvrzení trochu upravil: Skvělou stránkou biologie je to, že v díle Božího stvoření objevuje stále nové věci, které jsou tak fantastické, že překonávají lidskou obrazotvornost.

Jiří Drejnár

Byl jsem poučen, že není správné oslovovat Boha jiným jménem než Jehova... Můžete mi sdělit váš postoj?

K. N. Praha

Někteří křesťané skutečně považují přinejmenším za nevhodné oslovovat Boha jiným jménem než Jehova či Jahve. Dějiny přinášejí svědectví také o opačném postoji. Ještě dávno před Ježíšovou dobou židé z obavy před znesvěcením Božího jména přestali toto jméno vyslovovat. A tak když při čtení bible přišli ke zmíněnému Božímu jménu, nečetli ho, ale četli Adonaj (Pán, Panovník) nebo Elohim (Bůh).

V sedmém a osmém století po Kristu, kdy hebrejšina nebyla hovorovým jazykem, židovští učenci, kterým se říkalo masoretáři, vynalezli způsob, jak uchovat znění hebrejšského textu. Proč to bylo nutné? Protože text v hebrejšské bibli obsahoval pouze souhlásky a čtenář si při čtení musel z paměti neuvedené samohlásky doplňovat. Tito masoretáři zachovali onen zvyk nevyslovovat posvát-

né Boží jméno. K souhláskám Božího jména JHVH nepřipojili původní správné samohlásky, ale ty, které čtenáře naváděly ke čtení Adonaj nebo Elohim. A tak správné znění Božího jména nebylo předáno dalším pokolením jenom proto, že zde byli věřící, kteří pokládali vyslovení Božího jména JHVH za nevhodné.

Zastavme se na chvíli ve stoletích, kdy ještě neexistovali lidé s opačným názorem — že je nutné Boha oslovovat především správným jménem. Ve dvanáctém století anglosaští překladatelé bible stvořili nové Boží „jméno“ Jehova. Dospěli k němu tak, že samohlásky, které čtenáře hebrejšské bible naváděly ke jménu Adonaj, použili pro souhlásky JHVH. Moderní učenci nesouhlasí s tímto až do současné doby tradovaným „Božím jménem“. Říkají, že je to jméno umělé, které vzniklo spojením nesouvisejících souhlásek a samohlásek a doporučují jiné „umělé“ jméno: Jahve. To vzniklo rekonstrukcí za pomoci hebrejšského slovesa být (viz 2 Moj 3,14.15). Důkaz,

že Boží jméno takto původně znělo, ovšem chybí. Význam jména Jahve je: Jsoucí, Samoexistující, Věčný a podle některých i Působící existenci. (Česká překladatelská tradice tlumočí hebrejšské JHVH jménem Hospodin — Pán.)

Ačkoli se Boží jméno JHVH v hebrejšských biblích vyskytuje více než 6700krát, neznamená to, že by lidé nepoužívali i další Boží jména. Sám Hospodin se označuje jinými jmény: Všemohoucí (1 Moj 17,1), Bůh silný (1 Moj 31,13; Iz 46,9).

Židovští překladatelé hebrejšké bible do řečtiny (3. stol. před. Kr.) přetlumočili tato Boží jména výrazem Theos — Bůh a ony čtyři hlásky JHVH výrazem Kyrios — Pán. Čtenáři přijali tyto překlady a nepovažovali je za nevhodné, i když nebyly zcela přesné. Také apoštol Pavel, když např. cituje Ž 117,1 v Řím 15,11: „Chvalte Hospodina všichni národové...“, je spokojen s řeckým přetlumočením hebrejšského JHVH výrazem Kyrios — Pán, Hospodin.

Ježíš, který je nám při-

kladem, nepovažoval za nevhodné oslovovat Boha jiným jménem než JHVH. Jeho výrok na kříži zní: „Eloi, Eloi, lema sabachtani... Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ (Mar 15,34) Náš Spasitel také velmi rád používal důvěrného značení Otec. Když vyučoval, jak se mají jeho následovníci modlit, řekl: „Vy se modlete takto: Otče náš, jenž jsi v nebesích, buď posvěceno tvé jméno.“ (Mat 6,9)

Z toho, co jsme zjistili, je patrné, že v bibli a zvláště v Novém zákoně není náznak, že bychom měli používat jedno jediné Boží jméno a ta druhá jména považovat za nevhodná. Je zde i varování, nad kterým se musíme zamyslet v kontextu neodůvodněného preferování určitého Božího jména: „Lid tento ctí mě rty, ale srdce jejich je daleko ode mne; marně mě uctívají, neboť učí naukám, jež jsou příkazy lidskými.“ (Mat 15,8.9) A to platí jak pro lidský zákaz používat určité Boží jméno, tak pro lidský příkaz používat jen jedno určité Boží jméno.

M. Žalud

Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř

Proč jsme vlastně tady? (Slovíčko vlastně jsem do první věty vložil, aby věta vypadala trochu meditativně a aby dospělí neměli dojem, že jdeme na všechno příliš zhurta. Takže opakuji už bez „vlastně“ a jen pro tebe: Pro co jsme tady?)

Dnes se nosí začít každé uvažování kriticky. Pokud možno, hned zkraje si sypat popel na hlavu. Jenže u nás téměř dospělých to tak zčista jasna zase nejde. Většinou nemáme proč sypat si popel na hlavu. Nedopustili jsme se ještě mnoha omylů,

a pokud nějaké byly, pak v tom měli určitě prsty i dospělí.

Na našem listu života (tak to říkají básníci a my se nebráníme) není mnoho napsáno a z toho důvodu tam není ani moc kaněk a škrtanců. (Ne, že by tam nebyly žádné.)

Proč jsme tady?

Proč to zakrývat? Jde nám o ten list života. Jde nám o to, jak nejlépe ho popsat. Nevyhne se chybám, ale snad existuje cesta, dobrý příklad, jak jich udělat co nejméně.

B... bratr (bratrství)

Snad bude nejlepší začít od začátku. V biblí se s uvedeným slovem nejdříve setkáváme v příběhu o prvních dvou bratrech. Slovo bratr je v něm téměř klíčové.

„Kde je tvůj bratr?“ zeptal se Bůh Kaina po hrozném činu. To je otázka, kterou stejně jako Kain býváme někdy zaskočeni i my. Nejsme děti, moc dobře víme, jak to na světě chodí! Nejlepší obrana je útok. Na otázku odpovíme protiotázkou. (Přečtěte si příběh o dvou bratrech. Už dávno velký Kain se vyznal. Udělal totéž.) Myslíme si, že takovým způsobem umlčíme své svědomí i Boží naléhavou otázku. Naše reakce se pak podobá pokusu zákoníka vyvést z míry Ježíše otázkou: „A kdo je můj bližní?“ (Luk 10,29)

Nemusíme si jistě vysvětlovat, že slovo bratr má širší význam. Oslovením „bratře“ se už dávno titulovali příslušníci mnišských řádů, bratrstev, šlechtici, měšťané i panovníci.

Slova bratr a bratrství však nepatří jen minulosti.

Nejsou archaismy. Hodně se dnes mluví o bratrství mezi národy a rasami. Oslovení bratr se užívá v církvi i v některých politických stranách. Zdá se, že slovo bratr svůj původní význam úzké vazby a sounáležitosti lidí ztrácí. Zanesl ho prach jakési formální kolegiality. Proto se asi dnes mnohem častěji mluví o bratrství než o konkrétním bratrovi.

„Liberté, égalité, fraternité“ — volnost, rovnost, bratrství. Ano, tohle heslo navozuje téměř učebnicově atmosféru revoluční Francie. Zní lákavě i díky poslednímu slovu. Jenže psaní plakátů, hrdé vypínání hrudi v davu je jedna věc. Ta druhá, to je skutečný každodenní život s konkrétními lidmi. Je nesporné, že se tenkrát lidem volněji dýchalo. Místo rovnosti se však začali lidé rovnat podle zdání silných osobností. Vyhrával ten, kdo měl hodně silný hlas, víc peněz v kapse nebo větší moc.

A bratrství? ... to se jen proklamovalo. Kromě hlav Ludvíka XI., jeho Antoinetty a jemu podobných brat-

ránků či bratrů, padaly pod gilotinou po desítkách hlavy těch, kteří ještě včera s vírou ve volnost, rovnost, bratrství bourali prohnílou hromadu pýchy, výlučnosti a bezpráví starého řádu. Dějiny nás učí, že se spoustou snah a dobrých úmyslů se vypořádáváme jen na plakátech nebo na stránkách učebnic. Někde se stala chyba. Očekávané bratrství nenavodil ani stejno-kroj ani zamítnutí tradičních rodinných vztahů. Bratr k obrazu bratra ještě nemusí být bratrem. Přes všechna zklamání však lidé touží nejen po volnosti, rovnosti, ale i po bratrství.

Lidé zapomněli, že si nedokáží utvořit o bratrství dokonalou představu, natož dokonalou skutečnost. Bratry se můžeme stát jen díky otci. Zní to příliš jednoduše? Asi proto tak dlouho trvá, než na to přijdeme. Bez otce není bratrů ani bratrství. Bez jakého otce? „...jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi...“ (Ef 4,6) Lidé si nechtěli nechat mluvit do života. Zavrhl Boha, zavrhl

Otce. Přestali si být bratry. Stali se jen ztracenými syny. Dějiny nás učí... ale nechme dějiny dějinami a uznejme, že pro skutečné bratrství je nejpotřebnější napravit vztah k Otci. Bůh se nikdy nezbavil otcovské odpovědnosti za člověka. Udělal první krok pro obnovení skutečného významu slova bratr. Dal svého Syna. — „Ale v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými pro Kristovu prolitou krev.“ (Ef 2,13) Ježíš Kristus se stal jedním z nás (Žid 2,14). Stal se naším bratrem.

„Kde je tvůj bratr?“ ptá se Bůh i dnes, abychom si uvědomili, že někdo pro nás vzdálení se od Otce musel zemřít. Ježíš zemřel za nás ztracené. Svou smrtí nám připravil cestu zpět. K Otci. Díky němu už nemusíme o bratrství číst jen z plakátů nebo učebnic. Pro něj můžeme už dnes zakusit požehnání, které k nám přichází prostřednictvím bratra, i radost ze skutečného bratrství.

Jan Bárta

Spělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým

Důležité je vědět, že není vyhnutí. Jestliže chceme žít, list života musíme psát.

„Hrozná mládež,“ vzdychají dospělí, když slyší o vandalství v kině Blaník. Rozřezaná sedadla agresivními vlajkonosi fotbalového klubu. Film „Proč“ vyvolal opačnou reakci než dospělí čekali. Jenže někteří dospělí při svých nářcích zapomínají, že my, téměř dospělí, jsme tak trochu (nebo hodně?) plody jejich práce.

Zkusme dospělým doká-

zat, že nemají pravdu, když říkají: „Hrozná mládež“. A nejen z trucu, ale pro tu čistou stránku života. Jak na to? Dalo by se to udělat třeba nějak demonstrativně. Vyjít s transparentem do ulic: „Za čistou stránku života!“ Jenže... To už tady bylo a nevím, jestli by šlo o nejlepší řešení. V davu se ledacos ztratí. V davu se vyslovují předsevzetí lehkovážně. Asi proto se nevyslovují, ale křičí.

Zdá se mi, že přece jen o něčem vím. Žil kdysi jeden (a zase to není pohád-

ka), byl takový jako ty nebo já, a přece jiný. Žil v době, kdy by bylo lidem k smíchu řezání sedadel v kině Blaník, protože nebylo zvláštností řezat do lidí. V takovém prostředí žil, a přece žil jinak než ostatní. Jmenoval se Ježíš. Nezůstaly po něm žádné relikvie, a přece svým životem pohnul lidskými srdci. Stopy po jeho práci, na rozdíl od relikvií, v lidských srdcích najdeš i dnes. Takoví lidé nezjednávají mravnost národa proklamacemi a nekážou se vztyčeným prstem.

Jsou docela obyčejní, jen s tou stopou v srdci.

Jak Ježíš dokázal jít proti proudu a bez zachmuřené tváře? Nebyl na psaní listu svého života sám. Říkal už tenkrát: Já nemohu sám od sebe činit nic než to, co vidím činit Otce. (Jan 5) Nepiš svůj list života sám. Ne, že bys ho nepopsal, ale bude tam méně kaněk a nebudeš si muset jednou sypat popel na hlavu. Zkus ho psát s Ježíšem. S ním poznáš i to nejdůležitější — Proč jsi tady.

-jb-

PTAL JSEM SE

Ptal jsem se moře:

Kdo je z nás hlubší?

Odpovědělo:

Ty, pokud přemýšlíš.

Ptal jsem se vln:

Kdo je z nás bouřlivější?

Odpověděly:

**Ty, pokud ti krev proudí
v žilách.**

Ptal jsem se slunce:

Čí teplota je vyšší?

Odpovědělo:

**Teplota tvého srdce, pokud
tvé srdce miluje a věří.**

Ptal jsem se měsíce:

Kdo je z nás větší tulák?

Odpověděl:

Ty, pokud jsi nestálý.

Ptal jsem se noci:

Čí temnota je větší?

Odpověděla:

Tvá, pokud jsi smutný.

Ptal jsem se hory:

Kdo z nás je vyšší?

Odpověděla:

Ty, pokud jsi čestný.

Ptal jsem se skály:

Kdo je z nás pevnější?

Odpověděla:

**Ty, pokud stojíš na
Ježíši Kristu.**

cesta menšího odporu

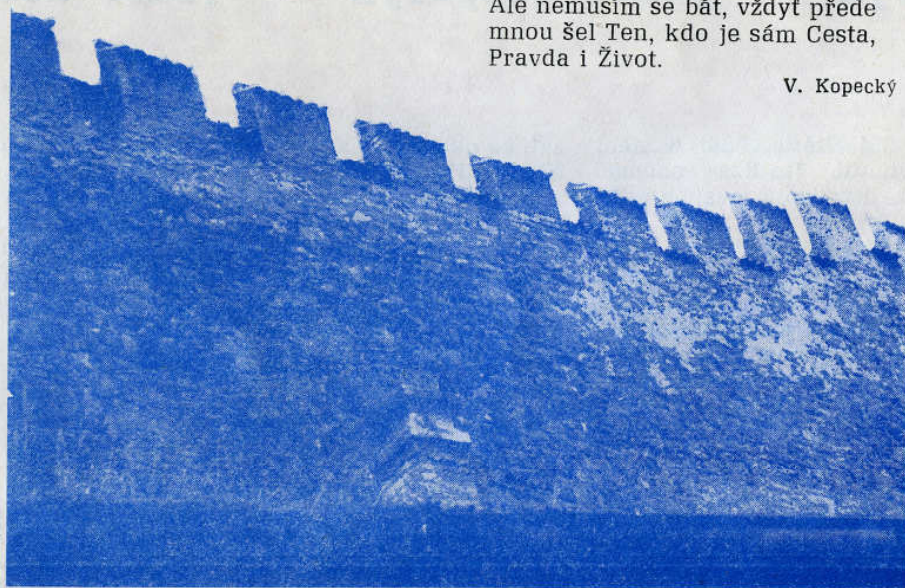
Kdo z nás by nevěděl, co je to elektrický proud. I dítě ví, jaký velký pomocník se za tímto slovem skrývá. Díky elektřině mluvíme o pokroku. Ani ne během 100 let se s pomocí elektřiny změnil svět tak, jak se nezměnil za celá tisíciletí (stroje, žárovky, pračky, televize, počítače...). Ne každý ale zná její fyzikální vlastnosti. Ze školy vím, že elektrický proud jde cestou menšího odporu. To znamená, že má-li několik možností, kudy může „téct“, sám si zvolí tu, která je pro něho nejsnazší.

Život nás denně staví před situace, které jsme nuceni řešit. Zamýšlel jsem se nad tím, jakou cestu často volíme my lidé, abychom „prošli“ bez potíží. Jsou to často jen maličkosti všedního dne. Proč bych někomu uvolnil místo v autobuse, když jsem zrovna JÁ tak unavený?

Proč bych měl právě JÁ někomu pomáhat roztlačit auto, když je tady tolik lidí a JÁ tak spěchám? Nedávám před svým vedoucím najevo, že jsem lepší než ostatní jen proto, abych měl větší prémii? Nejsem křesťanem jen tehdy, když z toho nemám potíže? Jenže my nejsme elektrický proud, ale uvědomělí křesťané. A pak jsem si vzpomněl na našeho Pána. Jakou šel on cestou? Nevybral tu snazší. Šel cestou pravdy a lásky, ale také cestou kříže, problémů, utrpení pro člověka — pro mě a pro tebe. Nikdy na to nezapomeň.

Uvažuji nad sebou. Kterou cestou jdu? Je mi jasné, že chci-li jít za Kristem, nemohu si vybírat cestu nejmenšího odporu, ale cestu vyznačenou Pánem Ježíšem. Cesta života má smysl jedině tehdy, když je cestou víry, pravdy a lásky. Napadá mě, zda neriskuji, odvážím-li se jít takovou cestou. Ale nemusím se bát, vždyť přede mnou šel Ten, kdo je sám Cesta, Pravda i Život.

V. Kopecký

pampeliška

Mezi nejznámější a nejvíce rozšířené rostliny u nás patří pampeliška — *taraxacum officinale*. Známe ji i pod názvem smetánka. Je to luční bylina s přizemní růžicí listů a s úbořem žlutých květů. Rostlina je víceletá, nenáročná, najdeme ji na okrajích cest i na rumiškách. V Evropě a Asii je rozšířena až do výšky 3000 metrů nad mořem. Na úrodných loukách dosahuje až půl metru výšky, jinde vyroste jen 10 cm. Kořen pampelišky je poměrně dlouhý. Listy mají různě vykrajované tvary a jsou 10—25 cm dlouhé. Lodyha, která nese květ, je dutá, obsahuje mléčnou šťávu, stejně jako listy a kořen. K večeru a za špatného počasí se květy zavírají. Pampeliška kvete od dubna do září. Rostlina produkuje na 3000 semínek, která jsou napojena na jemné chmýří. Za větru se uvolňují a letí jako padák do širého okolí.

Pampeliška obsahuje léčivé účinné látky. Je to hořká směs hlavně inulinu — zásobní látky rostliny, pak vitamínu D, cukru, tříslovin a minerálních solí. Kořen rostliny obsahuje éterický olej. Tyto látky, které se ve své účinnosti vzájemně doplňují a podporují, působí na:

1. Povzbuzení činnosti všech žláz a svalstva žlučového a střevního kanálu (slinné žlázy, žlučových žláz, slinivky břišní, jater a střevních žláz). Šťáva z pampelišky působí nejvýrazněji na zlepšení funkce jater a žlučníku.
2. Povzbuzuje žlázy dýchacích cest. Ulehčuje odkašlávání zhoustlého hlenu.
3. Povzbuzuje ledviny k většímu vylučování vody, působí na snížení vysokého krevního tlaku. Zásneme, když slyšíme o Japoncích, kteří v roce 1981 prokázali, že šťáva z pampelišky působí

proti vzniku nádorů. Vyzkoušeli a ověřili si to experimentálně.

Souhrnně lze říci, že šťávu z pampelišky nebo čaj z ní používáme:

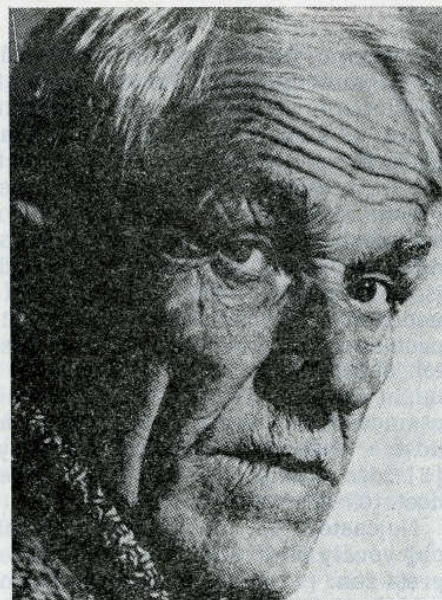
- a) při nemocech jater, bolestech žlučníku, žloutence, hemoroidech, zažívacích potížích, nadýmání a při žaludečním a střevním kataru;
- b) k čištění krve;
- c) při kataru průdušek;
- d) při poruchách krevního oběhu a onemocnění ledvin, zvláště pak vysokého krevního tlaku.

Nejvíce však působí bezpochyby na játra a žlučník, a tím celkově na látkovou výměnu. Příznivě působí při léčení dny, revmatismu, otýlosti, kornatění tepe a někdy i cukrovky.

Ve všech případech používáme nejraději čerstvou, vylisovanou šťávu z listů a kořenů. Bereme třikrát denně lžici šťávy po dobu tří až šest týdnů. V zimním období používáme sušené pampeliškové listy a kořeny. Drobně usušené kousky smícháme a na jednu lžici směsi připadá jeden šálek vody. Čaj pijeme několikrát denně po jednom šálku. Budeme-li provádět tuto kúru svědomitě,lepší se nám podstatně zdravotní stav, především pohyblivost kloubů.

Močopudné účinky pampelišky využíváme k vypuzování malých ledvinových kaménků. Připravíme si čaj ze dvou lžic směsi, kterou zalijeme půl litrem studené vody a přivedeme až k varu. Odstavíme a po dvaceti minutách přecedíme. K vylouhovanému odvaru přidáme ještě jeden a půl litru teplé vody. Tento čaj je nutno vypít během dvaceti minut. Důsledkem bude silné vylučování vody, při kterém mohou odejít i malé kameny.

Nežádoucí vedlejší účinky pampelišky nejsou známy.

Z MOUDROSTI MOUDRÝCH

Je mnoho naplněných životů, navzdory mnoha nenaplněným přáním.

Bůh nás přátelsky provádí v každé době, ale především nás vede k sobě.

Jsou šťastní ti, kteří mají schopnost prožívat a dávat. Umějí přijímat drobné dary každého dne a spoluprožívat radosti druhých bez starosti o sebe sama.

Pravý klid nenajdeš na určitém místě nebo v tabulkách, ale ve správném vztahu k nejvyšší osobnosti, ke svému Pánu.

Bůh může opravdu vše, jen ne zklamat ty, kteří mu důvěřují.

Ten, který se tě věrně ujal v životním ránu, nepustí tvou ruku ze své dlaně, když přijde večer.

Úsměv tě stojí málo, a přece pro tvého bližního může znamenat mnoho.

Pane, daruj mi oddanost k přijetí věcí, které nemohu změnit, daruj mi statečnost změnit věci, které změnit mohu, daruj mi moudrost rozlišit jedny od druhých!

CO SI ŽENY PŘEJÍ, aby JEJICH MANŽELÉ VĚDĚLI O ŽENÁCH

Nedávno jsem provedl malý průzkum mínění mezi vdanými ženami. Většinou to byly ženy v domácnosti, které se starají o malé děti. Žádal jsem je, aby uvedly deset hlavních příčin, které je vedou k napětí a depresím. Jinými slovy, aby uvedly deset svých největších problémů a seřadily je podle závažnosti. Odpovědi jsem zařadil do určitých okruhů: (1) nedostatek romantické lásky, (2) problémy s příbuznými, (3) nedostatek sebevědomí, (4) problémy s dětmi, (5) finanční obtíže, (6) pocit osamocení, společenská izolovanost a nuda, (7) sexuální problémy, (8) zdravotní potíže, (9) únava a nedostatek času, (10) stárnutí.

Nejčastěji se na prvních místech objevovaly čtyři příčiny duševních depresí žen: (1) nedostatečné sebevědomí, (2) únava a nedostatek času, (3) osamocení, izolace a nuda, (4) nedostatek romantické lásky v manželství. Právě těmito čtyřmi okruhy se chci zabývat.

Nedostatek sebevědomí

Co to je nedostatek sebevědomí? Co prožívá člověk, který zápasí s pocity vlastní neschopnosti a nedostatečnosti? Taková žena sedí sama doma a trápí ji, proč nikdo nezatelefonuje. Klade si otázku, proč nemá opravdové přátele. Ráda by si s někým pohovořila od srdce k srdci, ale nemá nikoho. A ještě má pocit: „Stejně by mě neměli rádi, kdyby věděli, jaká jsem.“ Přímou se bojí hovořit s jinými lidmi. Štírá se otázkou, proč jiní lidé dostali mnohem více schopností a darů.

Obvykle má pocit, že není hezká a přitažlivá. Trápí ji myšlenka, že je nemožná jako manželka a neschopná jako matka. Nic se jí nelíbí, jen vzdychá: Proč nejsem jiná? Má dojem, že ji nikdo nemá rád, že je sama a opuštěná.

„Choroba“ méněcennosti se mezi dnešními ženami šíří jako epidemie. Jejich tradiční doména odpovědnosti se namnoze stala předmětem zlehčování a neúcty. Péče o děti a domácnost se obvykle neteší velkému společenskému uznání. Mnohé ženy, které tuto tradiční roli plní, se samy na sebe dívají s lítostí.

Jak může manžel pomoci své ženě, která trpí pocitem nedostatečnosti a neschopnosti? Nejvíce pomůže tím, když bude udržovat při životě romantickou stránku manželství. Pro psychiku ženy je velmi důležitá romantická stránka manželské lásky. Právě zde leží nejlepší základ sebevědomí ženy, její radosti ze života. Škoda, že tíha odpovědnosti, snaha zajistit rodinu materiálně a řešení každodenních problémů často ničí nejvlastnější podstatu manželského vztahu.

Ženy potřebují romantický vztah, a to je to první, co si přejí, aby jejich manželé věděli o ženách.

Druhou nejčastější příčinou duševních depresí a sklíčenosti žen je únava a nedostatek času. Jak často nás děsí pohled na seznam povinností a úkolů: Musím zaplatit inkaso, velký nákup už také nepočká... A děti? Máme na ně tak málo času, že vlastně už ani nežijeme jako rodina. Snad alespoň dnes večer jim něco přečtu. A určitě bych měla mnohem více času věnovat svému duchovnímu životu; „šizení“ se nevyplácí.

A co naše společenské vztahy? Ztratíme všechny přátele, pokud si pro ně neuděláme alespoň trochu času. Už jsme byli dvakrát u Říhů, určitě čekají, že teď je pozveme zase my. A v bytě by bylo třeba tolik věcí opravit...

Stále spěcháme, na nic není čas. Souvisí horečný spěch s duševní depresí? Jistě. Každá povinnost, kterou jsme nezvládli, se pro nás stává zdrojem pocitů viny. Když na sebe bereme více úkolů, než dokážeme zvládnout, každý neúspěch nabourá naše sebevědomí. „Jsem nemožná máma. Jsem příliš unavená na to, abych mohla být dobrou manželkou. Jsem úplně vykořeněná a zmatená. Nestačím tempu okolí. Nemám přátele a určitě jsem protivná i Pánu Bohu.“

Potřebujeme oporu

Z důvodu, kterému nerozumím, lidé (a zvláště ženy) snesou mnohem větší zátěž a napětí, jestliže alespoň jeden člověk ví, v jaké jsou situaci. Pociť marnosti a neúspěchu, který ženy zakouší při výchově dětí a při starostech o domácnost, překonávají snadněji, jestliže manžel projevuje účast a pochopení. I když prakticky neudělá nic, co by ženě usnadnilo její situaci, už to, že si něčeho všimne a něco ocení, ženě pomůže zvládnout povinnosti a úkoly dalšího dne.

Žel, většinou muži jednají přesně naopak. Milióny manželů položí večer svým manželkám neodpuštělnou otázku: „A co jsi vlastně celý den dělala?“ Ze samotné otázky zní pochybnost, zda celý den nestrávila před obrazovkou nebo povídáním se sousedkami.

Každý z nás potřebuje mít jistotu, že si nás náš partner váží. Muž obvykle získává tento pocit v zaměstnání — povýšením, ohodnocením nebo příležitostnými pochvalami. Ženě v domácnosti však může ocenění poskytnout pouze manžel. Nejnešťastnější manželky a matky jsou často ty ženy, které se snaží překonávat únavu a nedostatek času naprosto osamoceny. Jejich manželé se jen dívají, proč jsou pořád tak unavené.

Každý z nás se potřebuje tu a tam bezstarostně projít, „koukat na mraky“ a přemýšlet o něčem hezkém. Nauč se občas zpomalit tempo, říci zdvořile, ale rozhodně „ne“. Musíš odolat pokušením dalších požitků, koníčků a společenských kontaktů. Při

posuzování každé nové nabídky bychom si měli položit tři otázky: Zaslouží si to, abych tomu věnoval čas? Když to přijmu, čeho se budu muset vzdát? Jak to ovlivní náš rodinný život? Obávám se, že většina činností našich úspěšných dnů by těmito sítě propadla.

Další příčiny

Další příčiny depresí jsou: problémy osamocení, izolace, nuda a nedostatek lásky. Bližší pohled na odpovědi ukazuje pozoruhodný trend mezi ženami v domácnosti. Ve skutečnosti sdělily: (1) Nejsem spokojena sama se sebou, (2) neprožívám hodnotný vztah k nikomu, (3) nemám ani důvěrný vztah ke svému manželovi. Mladé, hezké manželky a matky přiznaly, že jsou citově izolovány od ostatních lidí.

Vědomí vlastní ceny a hodnoty nelze vyrobit ani koupit. Vědomí vlastní hodnoty odvozujeme z toho, co o sobě vyčteme z očí jiných lidí. Většina z nás potřebuje citovou oporu a zázemí u lidí, se kterými se denně setkáváme.

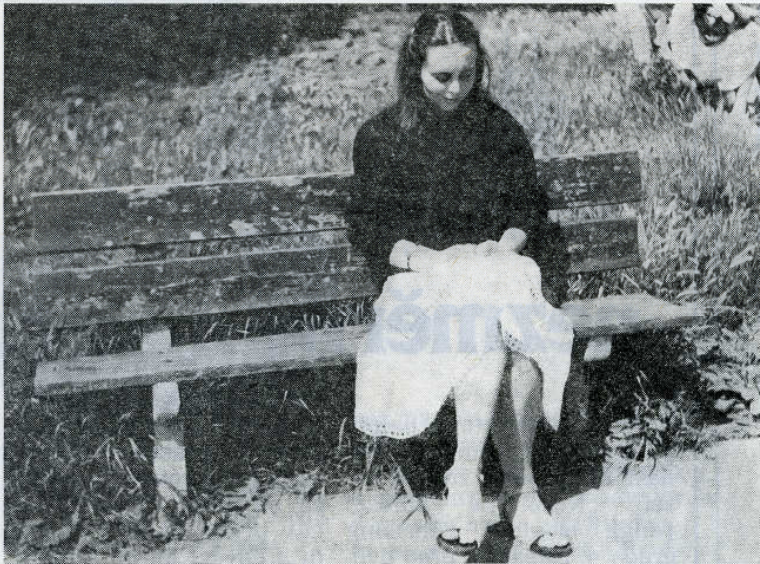
Co nám to naznačuje o lidech, kteří žijí vlastně po několik let v určité izolaci od okolního světa? Takoví lidé pravděpodobně začnou mít pocit neschopnosti, nedostatečnosti a začnou propadat depresím, pocitu marnosti a zbytečnosti.

Ženy v domácnosti mají bezpochyby mnoho důvodů, aby se cítily osamocené a izolované uprostřed milióů podobně izolovaných a osamocených. A jak je tato prázdnota sužuje? Kdosi napsal: „Každý z nás musí být někým pro někoho, aby byl vůbec někým.“

Klíč k porozumění ženám

Chci prozradit něco velmi důležitého každému muži, který má rád svou manželku a chce jí rozumět. Muži i ženy mají stejnou potřebu sebeúcty, pocitu, že někam patří a že někdo o ně stojí. Rozdíl je pouze v tom, že tuto potřebu rozdílně uspokojují.

Muž získává pocit vlastní hodnoty v zaměstnání. Citové uspokojení mu přinášejí pracovní úspěchy, finanční nezávislost, uznávaná schopnost nebo

zručnost, uznání jiných. Muž, který má úspěch, nepotřebuje svou manželku jako ochranu před pocitem neúspěchu a nedostatečnosti. Jistě i ona má pro něj velký význam, ale není zdrojem jeho sebevědomí.

Žena v domácnosti se však na manželství dívá úplně jinak. Nemá přístup ke zdrojům, z nichž čerpá její manžel sebevědomí a pocit úspěchu. Může uvařit dobrou večeři, ale po jídle si rodina většinou nevzpomene ani na to, že má poděkovat. Její role jí nezískává ani obdiv společnosti. Těžko ji někdo pochválí za vylepšení metody jak uklízet. Čím více je izolovaná od společnosti, tím výrazněji se pro ni manžel stává zdrojem pocitu úspěchu, sebedůvěry a spokojenosti.

Muži dodává pocit sebevědomí to, že je uznáván, ženě to, že je milována. To je zřejmě základní a nejpodstatnější rozdíl mezi psychikou muže a ženy.

Romantická láska

Povrchní vztah ženu velmi unavuje a znechucuje. Potřebuje něco hlubšího, opravdového. Potřebuje mít jistotu, že ji manžel opravdu miluje, že si jí váží a že ji uznává. Proto žena v domácnosti během dne často myslí na svého manžela a těší se na jeho návrat. Proto je pro ženu také důležitější výročí svatby a vadí jí, že na to manžel zapomíná. Proto také manžela doma stále „zaměstnává“, snaží se upoutat jeho pozornost, odlákat jej od novin nebo televize. Proto také ženy považují nedostatek vřelého vztahu — romantické lásky — za jednu z hlavních příčin své nespokojenosti a svých depresí. Obávám se, že muži této oblasti přikládají mnohem menší váhu. Ženy často zjišťují, že se s těmito pocity nemohou svým manželům ani svěřit. Jednou jsem slyšel: „Své ženě vůbec nerozumím. Má všechno. Nevím, co ještě chce. Žijeme v hezkém domě, byt máme pěkně zařízený, nepiju, věnuji se dětem, manželce jsem věrný, ale ona je pořád nespokojená.“

Jeho po lásce vyhladovělá manželka by zřejmě ráda vyměnila třeba myčku nádobí za projev náklonnosti a zájmu svého naprosto neromantického manžela. Pociť sebevědomí a uspokojení nám nedávají věci, ale vědomí, že někomu na nás záleží.

Biblická rada

Doposud nic nepřekonalo biblické zásady a jejich moudrost. Úspěšný vztah mezi mužem a ženou začíná postojem manžela. Podle Božího určení má být hlavou rodiny. Neříká se tím, že má ženě vládnout a potlačovat její osobnost. Stvořitel nebe a země dobře ví, jak máme žít, aby nám bylo dobře. Sdělil nám to v epistoletě Efezským 5,28-33:

„Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. Nikdo přece nemá v nenávisti své vlastní tělo, ale živí je a stará se o ně. Tak i Kristus pečuje o církev; vždyť jsme údý jeho těla. Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce a budou ti dva jedno tělo. Je to velké tajemství, které vztahují na Krista a na církev. A tak i každý z vás bez výjimky ať miluje svou ženu jako sebe sama a žena ať má před mužem úctu.“

V tomto rámci není místa pro mužskou nadvládu. Úkolem manžela je laskavě vést rodinu, respektovat pocity a potřeby své manželky. Kdybychom brali vážně tuto radu Písma, neznali bychom rozvodové síně, výživné, zklamané děti a pokažené životy.

Úloha ženy

A co ženy? Co mohou udělat pro zlepšení manželství? Předně nesmějí kritizovat, pomlouvat, nadávat, stěžovat si a obviňovat.

Muž, který přijde unavený a rozladěný z práce, často slyší: „Jiří, můžeš na chvíli odložit ty noviny? Můžeš mi věnovat alespoň pět minut? Chci po tobě nemožné? Vůbec tě nezajímá, co prožívám. Kdy jsme byli naposled na procházce? Nezájímáš se o mě,

jsem pro tebe vzduch. Kdybys alespoň jednou projevila trochu, že mě máš rád a že mě chápeš, asi bych se radostí zbláznila...“

Chce-li žena, aby „Jiří“ pochopil, co mu chce říct, musí dodržet tři zásady:

1. Vhodný čas. Využij okamžik, kdy je manžel vnímavější a otevřenější. Může to být chvíle po dobré večeři, když večer zhasnete, nebo ráno, když vstáváte. Nejnevhodnější doba pro vážný rozhovor je prvních šedesát minut po jeho návratu ze zaměstnání — obvykle to bývá „válečná hodina“. Nepouštěj se nikdy do vážného rozhovoru, aniž sis to předem všechno dobře promyslela, naplánovala a využila všechny možnosti, které vedou k úspěchu.

2. Vhodné prostředí. Ideální situace pro vážný rozhovor je na večerní procházce nebo nedělním výletu. Máte-li malé děti, zajisti někoho na hlídání, abyste mohli být spolu sami. Není-li to možné, vol takovou chvíli, kdy vás děti nemohou rušit. Čím dále se ti podaří dostat manžela od domova, starostí a problémů, tím lepší bude vaše komunikace.

3. Vhodný způsob. Je naprosto nezbytné, aby manžel nepovažoval rozhovor za útok na svou osobu. Všichni jsme pro případ ohrožení vybaveni emocionálními obrannými prostředky. Nezkoušej účinnost těchto mechanismů.

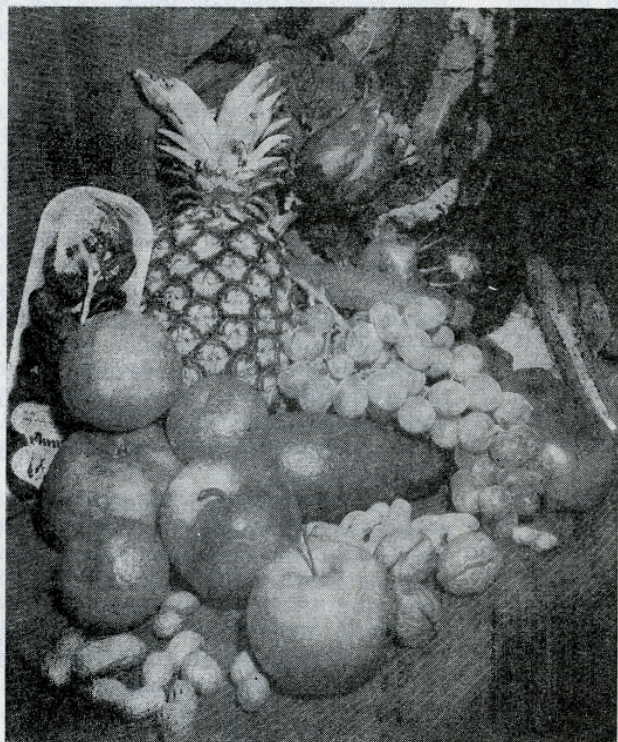
Naopak, jedné co nejlaskavěji, projev pochopení a zájem, jak to jen dovedeš. Zřetelně mu naznač, že chceš sdělit své pocity, potřeby a touhy, nikoli odhalovat jeho nedostatky a chyby. Musíš brát v úvahu také citové rozpoležení. Odlož vážný pohovor na později, jestliže zjistíš, že má v práci nepříjemnosti, necítí se dobře nebo si s něčím neví rady. Pokud se ti podaří vystihnout vhodný čas a situaci, využij příležitost a svěř mu své pocity co nejsrozumitelněji.

Každá žena však musí pochopit, že manžel nemůže nikdy plně uspokojit její touhy a potřeby. Vlastně nikdo z nás nemůže najít plné uspokojení u člověka. Platí to oboustranně — ani ty nedokážeš být pro něj dokonalou manželkou. Oba partneři se musí smířit s lidskou nedokonalostí, nedostatky, chybami a únavou. V dobrém manželství nevládne dokonalost, ale zdravý nahléd na mnoho neřešitelných otázek.

Boží plán

Rekneme to velmi jednoduše: Rodinu vymyslel Bůh. Podle jeho záměru má mít jedinečný účel a funkci. Jestliže funguje podle záměru Tvůrce, uspokojuje v ovzduší vzájemné lásky citové a tělesné potřeby manžela, manželky i dětí.

Co ženy nejvíce očekávají od svých manželů? Není to větší dům, lepší zařízení ani modernější automobil. Je to spíše ujištění, že budou společně prožívat dobré i méně radostné kapitoly.

JÁ A TY Luk 13,6-9

Známe to podobenství. Fíkovník, o kterém se v podobenství mluví, není jen obyčejný strom, který roste, jak chce. Má všechno, co jen může chtít. Zahradník se o něj pečlivě stará. Ale strom ani tento rok nenese žádné ovoce.

Co je s ním? Stojí tady, vypíná hrdě své větve, ale plod ani jeden. Jeho existence nemá žádný smysl. Je tady jen proto, aby byl — a to je dost málo na to, aby zůstal v zahradě. Zbytečně stíní ostatním stromům. Ale dožívá ještě možnost, ještě jeden rok.

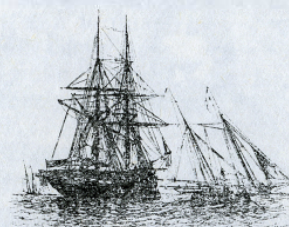
Vinice je obrazem církve. Rostou v ní stromy, které dostávají něco více než ostatní stromy.

Kristus mi věnuje zvláštní péči, která má ovlivnit můj růst. Dávám nějaké ovoce? Mohu nabídnout svým bližním, kteří snad mají někdy hlad či chuť, ochutnat ovoce, které ode mne Bůh očekává? Necloním svým vlašným soběstačným postojem těm druhým v růstu, neberu víc, než dávám? Zvykl jsem si, že jsem v církvi, v Boží zahradě, ale stačí to? Nestačí!

Nemám-li ovoce, vinař mě vytně. Nemohu si nechávat živiny (ačkoli jsou z výborné půdy) jen pro vlastní spotřebu.

Jen tehdy, když prostě ponese ovoce — předáme lidem to, co jsme od Krista dostali, budeme úrodnými stromy. Které je to ovoce, o němž mluví Písmo, konkrétně? Láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání. Umět odpustit a být milosrdný.

J. Nevrlý

nezměrná milost

Mezi celosvětově nejpopulárnější křesťanské písně naší doby patří zřejmě píseň „Nezměrná milost“ (angl. originál „Amazing grace“). Napsal ji před dvěma sty lety John Newton.

Hrozná bouře na moři, vzpomínka na Spasitele, kterému věřila maminka, a „nezměrná milost“ způsobily, že z kapitána otrokářské lodi se stal Kristův služebník, který přivedl ke svému Pánu mnoho hříšníků.

Narodil se 24. června 1725 v Londýně jako syn kapitána obchodní lodi. Otec byl jen málokdy doma. Maminka jej od útlého dětství učila znát bibli a modlit se. Nebylo mu ještě sedm let, když jeho šlechetná a zbožná matka zemřela. Dostalo se mu jen nepatrné základní vzdělání. Od jedenácti let doprovázel svého otce na jeho plavbách.

Jednoho večera jej jako nezletilého mladíčka sebrali spolu s jeho druhem v krčmě verbíři a násilím jej „odvedli“ na britskou válečnou loď. Tehdy to byla běžná metoda, jak byli mladí muži verbováni do služby u válečného námořnictva. John nenáviděl tuto službu, zhrubl a brzy začal vést zdivočelý a nemravný život. Velmi často se dostával do konfliktu se svým okolím.

Pokusil se z lodi utéct. Byl však chycen a jako dezertér veřejně pro výstrahu bičován. Velitelé jej degradovali z podporučíka na obyčejného plavčíka. Zatvrdil se a pokusil se o útěk opět, tentokrát úspěšně. Ukrýval se na ostrově u afrického pobřeží. Tam jej přijal do služeb obchodník s otroky. Jednal s ním velmi hrubě a vydíral jej pohrůzkami, že jej vydá britským úřadům. Newto-

novo postavení se příliš nelišilo od postavení černých otroků. Nakonec jej ze spárů otrokáře vysvobodil otcův přítel, kapitán jiné lodi a odvezl jej do Anglie.

Cestou domů do Anglie zažil na moři hroznou bouři. Prožil dlouhé hodiny v lodi naplněné vodou a uvědomoval si, že stojí tvář v tvář smrti; bylo mu tehdy 23 let. Posádka pumpovala z lodi celou noc a celé dopoledne vodu, aby se loď nepotopila. Newton během bouře prožíval takový strach, že se poprvé od dětských let znovu modlil. Slíbil Bohu, že zanechá ohavného způsobu života, jestliže Bůh zachrání jeho život. Když se však vyčistilo, rychle na slib zapomněl.

Něco se však přece jen změnilo. Mladý Newton uměl s bídou číst, o to více však toužil po vědění. Již dříve se sám učil latinsky, studoval geometrii a četl knihu Tomáše Kempenského „Následování Krista“. Nakonec se stal majitelem a kapitánem své vlastní otrokářské lodi. Stále častěji však studoval bibli a tím rostla jeho křesťanská zkušenost a síla jeho víry, ale tím více se mu také protivil obchod s otroky.

Příspěla k tomu zřejmě ještě další okolnost. Již roku 1742 se zamiloval do Marie Colletové, hluboce věřící dívky. Jemu bylo 17 a jí pouze 14 let. Vzali se až roku 1750. V roce 1755 Newtonovo svědomí promluvílo rozhodujícím způsobem. Zanechal obchodu s otroky i námořnictví a začal pracovat jako měřič v Liverpoolu. Ve volném čase studoval řečtinu a hebrejštinu.

Nyní pro něj začal opravdový život. Velmi jej ovlivnilo metodistické probuzení a setkání s Wesleyem a s věhlasným kazatelem G.

Whitefieldem. Studoval teologii a roku 1764 byl ordinován jako anglikánský duchovní v malém anglickém městečku Olney. Lavice v kostele brzy nestačily pojmut všechny posluchače tohoto dynamického řečníka.

Newton se zařadil mezi věhlasné anglické kazatele. Neúnavně se snažil přivádět lidi k Ježíši Kristu. Každý večer vedl pobožnosti ve velkém sále, který vznikl úpravou venkovského šlechtického sídla lorda Dartmoutha. Během odpoledne vyučoval děti. Jeho žáci při vyučování náboženství vždy znovu s údivem a rádi poslouchali jeho příběhy z námořnického života.

Jednoho večera, nedlouho po tom, kdy žádal lorda Dartmoutha, aby mu umožnil pořádat ve svém sídle náboženská shromáždění, si Newton připravoval kázání o svém obrácení. Nedařilo se mu však najít vhodný závěr. Přemýšlel o tom, jak jeho život vypadal a jak jej Ježíš Kristus změnil. Znenadání pocítil básnickou inspiraci. Kázání ukončil kratičkou básní, která v překladu zní:

Jak vzácná milost, Pane můj,
že s tebou mohu jít.
Já v bídě zmíral, teď jsem tvůj
a vírou smím tě zříť.
A záhy ji doplnil o další sloky.

Během patnáctiletého pobytu v Olney se sprátil s Williamem Cowperem. Tento mimořádně nadaný básník tehdy prožíval hlubokou osobní krizi, duševní depresi hraničící až s duševní chorobou. Newton tomuto zahořklému člověku

bez naděje vrátil náladu a sebedůvěru.

Newton nebyl spokojen s písněmi, které tehdy ve shromážděních zpívali. Proto začal psát nové, vhodnější texty. Povzbudil také Cowpera a společně napsali řadu písní a vytvořili vlastní zpěvník (The Olney Hymns). Mnohé jejich písně nacházíme dodnes v nejruznějších zpěvnících.

Newton se zapsal do srdcí svých posluchačů spíš jako laskavý člověk a vynikající kazatel než jako skladatel písní, i když jich napsal celkem 281. Svým vlivem a radou vedl W. Cowpera, takže se stal jedním z nejlepších a nejplodnějších tvůrců křesťanských písní. Newton měl opravdu vzácný dar — uměl jiné lidi inspirovat, aby vydali ze sebe to nejlepší.

Jeho životní proměny shrnuje několika málo slovy nápis na jeho náhrobku (zemřel 21. 12. 1807): John Newton kdysi nevěřící a prostopášník, obchodník s otroky v Africe, byl štědrou milostí našeho Pána a Spasitele, Ježíše Krista, zachráněn, obnoven, omilostněn a pověřen kázat víru, kterou se snažil dlouho ničit.

Z mnoha Newtonových písní máme v našem zpěvníku (Písně sionské) pouze jedinou: „Skrze nový týden zas“ (č. 50). Dnes je mezi křesťany na celém světě nejznámější píseň, která vyjadřuje jeho zkušenost obrácení. S ní se seznámíme až v našem novém zpěvníku. Newton v ní vyjádřil svou hlubokou pokoru a vděčnost za nezměrnou milost, která jej přivedla k novému životu.

K. Nowak

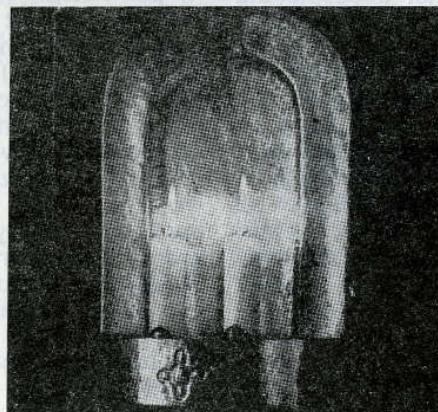
SVĚTLEM PRO MÉ NOHY JE TVÉ SLOVO, OSVĚCUJE MOJI STEZKU Ž 119,105

Skupina mládeže jde lesem a zpívá. Je pozdě večer, setmělo se. Vítr šelestí mezi stromy. Všichni mají dobrou náladu. Les však zhoustl a už je tma. Oči si musejí zvykat. Halas mladých utichá. Nakonec není vidět ani ruku před očima. Někteří se snaží držet ramen předcházejícího. Noha opatrně našlapuje, ale přesto někdy klopýtne. Za dne touto cestou už několikrát šli, ale za tmy je to všechno jiné.

Mnozí lidé se podobají těmto nočním poutníkům. Potácejí se, vrávorají a snaží se držet toho předního. Chytají se kdejakého světlého bodu, aniž by se přesvědčili, zda to není nějaká bludinka. Vždyť co se dnes považuje za správné, to bude zítra překonáno. Jenom málo lidí důvěruje „mapě“, kterou nám dal Pán Bůh — bibli. Většina si chce vyzkoušet nové cesty, které se jim zdají lepší a kratší než ty zakreslené na mapě. Přitom zabloudili v pralese svých přání a požadavků a někde se zhroutí vyčerpáním.

Pán Bůh si přeje, abychom se nechali vést jeho slovem. Dejme si jim poradit. Ovšem, bible není kouzelná kniha, kterou otevřeme na libovolném místě, aby nám v nějakém verši odpověděla na naši otázku. Bibli máme číst pravidelně, nejen tenkrát, když je nám zle a hledáme nějaké východiště. Teprve při jejím soustavném čtení nám budou soustavně svítit její rady do života a pomohou nám vyřešit mnohé životní problémy.

K. Šp.

DOMÁCÍ ÚKOL

Alenka se vracela s taškou na zádech domů ze školy. Jindy když byl pátek a před ní byly volné dny, radostně pospíchala, až jí poskakovaly copánky na hlavě. Ale dnes šla pomalu a zamyšleně se dívala do země. Nad čím tak přemýšlela? Nad domácím úkolem. Když skončilo vyučování, paní učitelka jim řekla: „Děti, dnes nedostanete žádný písemný domácí úkol. Chtěla bych jen, aby každý z vás v pondělí přinesl do školy nějakou zajímavou věc. Uděláme si zde výstavku a vyhodnotíme tři nejzajímavější předměty.“

Alenka stále nemohla na nic přijít. „Tak vem tu novou mrkací panenku, cos dostala k narozeninám,“ radila jí maminka. Ale Alenka se to nezdálo. Takovou panenku má přece kdekoliv.

V neděli odpoledne se Alenka vypravila k babičce, která bydlela o několik ulic dál. „Snad mi babička poradí, co bych mohla přinést na třídní výstavku,“ říkala si. Jak tak šla po chodníku, najednou zpozorovala, že se něco hýbe v trávě. Zastavila se. Byla to housenka — velká zelená housenka. Alenka ji nabrala na list a pospíchala dál.

„Babi, podívej se, co mám,“ volala ve dveřích místo pozdravu. „Viš co,“ navrhla babička, „já ti na tu housenku něco přinesu.“ A hned šla do komory a přinesla velkou sklenici od okurek. Alenka se s chutí pustila do práce: na dno sklenice nasypala trochu písku, přinesla zelené větvičky a nakonec vložila housenku do jejího nového domova. Byl to pěkný pohled na takový kousek pří-

rody ve sklenici. Jak si Alenka prohlížela své dílo, tukla se do čela a zvolala: „Už to mám! Už vím, co přinesu do školy na výstavku!“

Když chlapci a děvčata přicházeli do třídy, každý nesl nějakou svou „vzácnost“: Jirka nového angličáka, Pepík dokonce závodní auto s rádiovým ovládáním, děvčata měla většinou krásné panenky. Když uviděli Alenku se sklenicí od okurek, dali se do smíchu.

Alenka se rozpačitě zastavila ve dveřích. „Jen pojď dál,“ pobízela ji paní učitelka. „A vy, děti, se nasmějte. Alenka přinesla tu nejzajímavější věc. Však uvidíte.“

A skutečně. Všechny děti si své hračky odnesly zase domů, jen Alenčina sklenice stála na stolku u okna. Každý den děti nosily housence listy a pozorovaly, jak hezky roste. Jednoho dne, když děti ráno přicházely do třídy, Honzík vykřikl: „Někdo nám ukradl housenku!“ Děti se shlukly okolo sklenice. „Ale ne,“ vysvětlovala paní učitelka, která právě vstoupila do třídy. „To se jen housenka zakuklila. Podívejte se, tady pod listem je zámotek.“

Od té doby už nebylo ve sklenici nic zajímavého. Nic se tam nehýbalo. Děti už na ni skoro zapomněly. Až jednoho rána, když si každý připravoval věci na vyučování, kdosi zvolal: „Jé, ve sklenici je motýl!“ A opravdu. Z kukly se vylíh krásný barevný motýl. Standa užasle poznamenal: „To je ale zázrak. Ošklivá housenka se proměnila v takového nádherného motýla!“

— — —

Milé děti, je to opravdu zázrak. A v přírodě můžeme pozorovat tisíce podobných zázraků, v nichž se projevuje velká Boží stvořitelská moc. Ale jestlipak víte, že takový zázrak proměny může prožít i každý člověk? Bible ho nazývá „znovuzrození“.

Poslechněte si, jak to vysvětloval Pán Ježíš Nikodémovi:

„Amen, amen, pravím tobě, **nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.**“ Nikodém mu řekl: „**Jak se může člověk narodit, když je už starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit.**“ Ježíš odpověděl: „Amen, amen, pravím

tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.“ [Jan 3,3-5]

Ano, děti, moc Božího Ducha může změnit každého člověka. I vy můžete prožít takovou změnu. Až někdy poznáte, že jste vlastně hříšní, zlí a oškliví, vyznejte v modlitbě: „Pane Bože, ty vidíš, jaký jsem. Prosím, odpusť mi a působ na mne svým svatým Duchem, abych byl jako ten motýl — čistý a krásný, k tvému obrazu. Já sám to nedokážu, ale vím, že Ty máš tu moc mne změnit. Učiň to, prosím, ve své veliké lásce a pro obět svého Syna Pána Ježíše Krista. Amen.“

MH

Ocenění

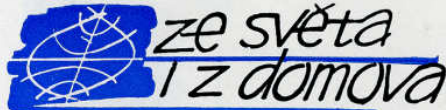
Prezident republiky dr. Gustáv Husák propůjčil na návrh Sekretariátu vlády ČSSR pro věci církevní a Sekretariátu vlády ČR a SSR pro věci církevní předsedovi Ústřední rady církve adventistů sedmého dne ThDr. Oldřichu Sládkovi při příležitosti jeho životního jubilea státní vyznamenání „Za zásluhy o výstavbu“.

Toto vysoké státní vyznamenání předal jubilantovi 22. prosince 1988 ministr kultury České socialistické republiky doc. ing. Milan Kymlička, CSc., v Kolovratově paláci za přítomnosti zástupců federální a české vlády a zástupců Ústřední rady naší církve.

Ministr ve svém projevu zdůvodnil propůjčení vysokého státního vyznamenání obětavou prací a osobním podílem jubilanta na budování dobrých vztahů mezi církví a československým státem, mezinárodní činností ve prospěch míru a reprezentací Československa v zahraničí.

Předseda Ústřední rady církve bratr Oldřich Sládek poděkoval při tomto slavnostním aktu za ocenění práce a uvedl, že ve své dlouholeté činnosti usiloval vždy o vytváření vzájemné důvěry a dobrých vztahů mezi orgány státní správy a naší církví na všech stupních. Uvedl dále, že vysoké státní vyznamenání považuje za projev uznání a důvěry vůči církvi. Poctivá práce příslušníků církve adventistů sedmého dne, usilí o příkladný občanský život a podpora míru se opírají o Ježíšovo evangelium. V závěru řekl: „Budeme i nadále rozvíjet ušlechtilé hodnoty ku prospěchu šťastného života v naší milé vlasti.“

Blahopřejné dopisy předali jubilantovi náměstek ministra, ředitel Sekretariátu vlády ČSSR pro věci církevní ing. Vladimír Janků, DrSc., náměstek ministra, ředitel Sekretariátu vlády ČR pro věci církevní dr. František Jelínek, náměstek ministra, ředitel Sekretariátu vlády SSR pro věci církevní dr. Vincenc Máčovský a tajemník Národního výboru hlavního města Prahy pro věci církevní Bohuslav Vytiska.

Mešita v Gdaňsku

Zastupce světového kongresu muslimů Rahmatullah Inayatullah Turkistani (z Mekky v Saudské Arábii), který má na starosti socialistické země, navštívil Polsko. Záměrem této návštěvy bylo seznámení s postavením polských muslimů a vyjednání postavení mešity v Gdaňsku. Současně také jednal o vydávání muslimského časopisu a o putování poutníků do Mekky.

Nový tajemník

Světového svazu reformovaných církví

Na zasedání výkonného výboru Světového svazu reformovaných církví 19. října 1988 v Belfastu byl do funkce generálního tajemníka této organizace zvolen profesor Komenického evangelické bohoslovecké fakulty dr. Milan Opočenský. Do úřadu má být uveden při zasedání valného shromáždění Světového reformovaného svazu v srpnu 1989 v Soulu.

Vietnamci dostanou bibli ve vlastním jazyce už v roce 1994

Křesťané ve Vietnamu nemají dosud bibli ve své mateřštině. Proto se usilovně pracuje na překladu. Zapojení jsou nejen vietnamští kazatelé, ale i vědci z osmi křesťanských církví. Pro organizaci překladu a vydávání přeložené bible byla zřízena Vietnamská biblická společnost. Pomáhat jí budou především překladatelé z Viklefovy biblické společnosti a také ze Spojené biblické společnosti. Nejříve bylo přeloženo evangelium Jana, které se již samostatně rozšiřuje. Nyní se pracuje na překladu celého Nového zákona. Ten by měl být dokončen a připraven k rozšíření už v roce 1990. Celou bibli dostanou Vietnamci ve vlastním jazyce v roce 1994.

Světový metodismus

Podle statistiky, kterou uveřejnila Světová metodistická rada, má nyní světový metodismus 23,8 miliónů členů. Spolu s přáteli a nečleny, kteří se pravidelně účastní církevního života, má přibližně 54 miliónů lidí. Ztráty utrply církve v Pacifické oblasti a Evropě, zatímco Afrika, Asie, Střední, Jižní i Severní Amerika a Karibská oblast hlásí přírůsteky.

Církevní práce českých katolíků

Z Katolických novin se dovídáme, že katolíci chystají významné rozšíření své ediční činnosti tak, aby v prodejnách České katolické charity byla běžně k dostání základní náboženská literatura (bible, katechismy, kancionály a jiné). Sekretariát vlády ČR pro věci církevní dal souhlas k dotisku dalších 100 000 ekumenických biblí a k přijetí 20 000 ilustrovaných biblí pro mládež z Jugoslávie.

Dojde také ke zvýšení počtu studujících na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Litoměřicích, kde jsou již připraveny nové ubytovací prostory.

Dále bude zřízena v církvi funkce diaconů, kteří budou působit ve farnostech a pomáhat při pastorační práci.

Bude také doplněn stav řeholních sester v charitativních domovech a jiných církevních zařízeních. V nejbližší době bude zapotřebí nejméně 500 mladých pracovních sil, které by nahradily sestry v důchodovém věku. Řády a kongregace působící v charitativních domovech smejí přijímat mladé ženy nad 18 let s tím, že se mohou stát řeholními sestrami.

Náboženská svoboda v Nepálu ohrožena

Ve druhém čísle Znamení doby 1988 jsme psali o Nepálu — tajemné zemi, ve které se začíná šířit křesťanství.

Jak se dovídáme z posledních zpráv zahraničních časopisů, byla v Nepálu zákonem omezena náboženská svoboda. V důsledku toho byli někteří občané v Nepálu trestáni a pronásledováni pro své křesťanské náboženské vyznání. Stalo se tak i přes to, že ústava Nepálu zaručuje každému občanu „náboženskou svobodu“. Nepálské trestní právo omezovalo tuto svobodu na zásadu, že „nikdo nesmí propagovat křesťanství, islám nebo jiný náboženský směr, protože by tím narušoval tradiční hinduistické náboženství“. Drtivá většina obyvatel Nepálu jsou hindové.

Konference Spojených biblických společností

14.—21. září 1988 se konala v Budapešti opět po osmi letech konference Spojených biblických společností, tentokrát pod heslem: „Boží slovo — naděje pro všechny.“ Sešlo se na ní celkem 205 řádných delegátů ze 105 zemí celého světa, přítomna byla také řada novinářů a hostů. Základním záměrem organizace je překládání, tisk a šíření biblí po celém světě a koordinace této práce. Rozšiřuje bible ve více než 180 zemích celého světa. Jeden ze tří zásadních ideových referátů přednesl prof. Petr Pokorný, který je členem evropského výboru organizace.

Konference se zabývala hodnocením práce v minulosti a zvažováním možností šíření biblí v dnešní době i výhledy do budoucnosti. Hovořilo se také o práci i problémech biblických společností v různých oblastech světa i jednotlivých zemích a byly podávány konkrétní zprávy. Radostné byly i zprávy ze Sovětského svazu, kde se otevírají nové možnosti této práce. Vždyť do konce roku 1988 tam bylo dovezeno milión dvě stě tisíc biblí. — Novým prezidentem Spojených biblických společností se stal pro další období biskup luterské evangelické církve z NSR dr. Martin Lohse.

Slavnostní shromáždění k 70. výročí

Za účasti více než 200 představitelů církvi se dne 10. listopadu 1988 sešel v Praze v Anežském klášteře na slavnostním zasedání k 70. výročí vzniku Československého státu Výbor církevních a náboženských činitelů, sdružující nejvyšší představitele všech církví a náboženských společností v ČSSR. Přítomné srdečně pozdravil předseda vlády ČSSR L. Adamec. Tentýž den přijal prezident republiky Gustáv Husák na Pražském hradě představitele výboru, kteří prezidenta informovali o průběhu a závěrech slavnostního zasedání a odevzdali mu prohlášení, která církevní představitelé přijali. Ujistili ho, že církev a věřící budou napomáhat usilí o zachování míru ve světě a přispívat k rozvoji naší vlasti.

Fanatický ateismus

Albánská vláda vydala zákon, podle kterého od nynějška albánští občané nesmějí dávat svým dětem muslimská nebo křesťanská jména. Jméno musí být politicky, ideologicky i eticky v souladu se státním ateismem.

Albánie se stala ateistickým státem v roce 1967, od kdy jsou na jejím území zakázána všechna náboženství.

V té době se hlásilo 70 % obyvatelstva k islámu, 20 % k pravoslaví a 10 % ke katolicismu.

Poděkování

Předseda Ústřední rady církve adventistů sedmého dne ThDr. Oldřich Sládek děkuje touto cestou za mnohá blahopřání, která obdržel ke svému životnímu jubileu od představitelů církvi a náboženských společností, svých spolupracovníků, činníků, celých sborů i jednotlivých věřících z celé republiky, a přeje všem pozhledný rok 1989.

**„Stále se radujte,
v modlitbách neustávejte.
Za všech okolností děkujte,
neboť to je vůle Boží
v Kristu Ježíši pro vás.
Plamen Ducha nezhášejte,
prorockými dary nepohrdejte.
Všecko zkoumejte, dobrého
se držte; zlého
se chraňte v každé podobě.
Sám Bůh pokoje nechť vás
cele posvětit a zachová
vašeho ducha, duši i tělo
bez úrazu a poskvrny
do příchodu našeho
Pána Ježíše Krista.
Věrný je ten, který vás povolal;
on to také učiní.“**

(1 Tes 5, 16-24)

